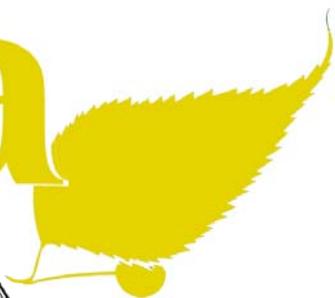

Ladonja

Vjerski informativno-kulturni list

**Marija Majka
CRKVE**

Župna crkva sv. Flora

Loborika, naselje sjeveroistočno od Pule, Općina Marčana na 116 m n. v., a prema popisu iz 2001. ima 524 stanovnika. Nalazi se uz cestu Pula – Labin. Područje je bilo nastanjeno u prapovijesti (gradine u okolici), rimske doba (ostaci građevina u selu Radeći, nalaz antičkih natpisa) i u ranome srednjem vijeku (dijelovi arhitektonskih kamene plastike i liturgijske i crkvene opreme iz VIII. – XI. st.). Prvi se put u povijesnim vrelima javlja 1150. kao Ravaricum, kad je pripadalo pulskom području.

Od XIV. st. dio je vodnjanskih regalia, podložnih akvilejskom patrijarhu. Velikim dijelom napušteno zbog bolesti i ratova u XV. – XVI. st., u naselje su u XVI. – XVII. st. planski doseljavani novi stanovnici, uglavnom iz Dalmacije. Ruševine srednjovjekovnih naselja s predromaničkom crkvom nalaze se u šumi zapadno od groblja. Današnje naselje oblikovano je u XVI. – XVII. st.

Župna crkva sv. Flore jednobrodna je, s novom sakristijom; u zidove su ugrađeni antički i srednjovjekovni spoljni. Na drvenom oltaru s ophodom nalazi se pala A. Moreschija *Prijestolje milosti sa sv. Florom i sv. Franjom Asiškim* i srebrni procesijski križ.

Spomendani

2. listopada 1943. ubijen je *vlk. Šime Milanović*. Rođen je 1905., za svećenika zaređen 9. srpnja 1933. Kao narodnjak i rodoljub progonjen je od fašističkih vlasti.

3. listopada 1990. preminuo je *vlk. Josip Turčinović*. Rođen je 30. rujna 1933. u Svetom Petru u Šumi. Doktorirao je na KBF-u u Zagrebu, diplomirao slavistiku i komparativnu književnost na Filozofском fakultetu u Zagrebu. Osnivač je i pročelnik Instituta za teološku kulturu laika pri KBF-u. Nadahnut II. vatikanskim koncilom jedan je od utemeljitelja Kršćanske sadašnjosti. Predavač na mnogobrojnim ekumenskim simpozijima, kongresima. Urednik je i autor knjiga i časopisa.

4. listopada, Sv. Franjo Asiški – *Juršić*. Crkva je izgrađena za župnikovanja Josipa Velikanje 1874., a posvetio ju je biskup Dobrila 1875. Biskup dr. Dragutin Nežić osnovao je župu 1950. godine

7. listopada, BDM od Krunice – *Trviž*. Župna crkva Blažene Djevice Marije od Krunice sagrađena je 1897.

18. listopada 1974., od teške bolesti preminuo je *vlk. Bruno Ivetač*. Rođen je u Škropetima 1950. godine

19. listopada 2004., preminuo je *vlk. Jakov Milčić*. Rodio se 30. travnja 1932. u Paladnjakima, župa Žminj. Zaređen je

u Pazinu 5. svibnja 1957. Službova je u Buzetu, Sovinjaku, Črnci, Sv. Lovreču Labinskem i Skitači.

20. listopada 1985., preminuo je *vlk. Ivan Mikolić*. Rođen je 1920. u Moto-vunskim Novakima. Dijelio je dobro i zlo sa svojim ukućanima i zupljanim, životne opasnosti od njemačkog okupatora i partizanskog pokreta. Kraj rata dočekao je u Trstu. U Firenci je završio teologiju i imao mladu misu 1948.

24. listopada 1944., preminuo je *vlk. Luigi Brandolise*. Rođen je u Trentu 1885. Mladu misu imao je 1914. Svećeničku službu obnašao je u Labinu, Štinjanu, Kaldiru i Kašteliru do 1939. Stradao je prigodom savezničkog bombardiranja Poreča. Pokapan je u Kašteliru.

27. listopada, Sv. Flor - *Loborika*.

28. listopada, Sv. Šimun i Juda Tadej – *Tinjan*. Župna crkva sagrađena je 1773., a ranije je bila posvećena sv. Antunu opatu. Na koru su orgulje iz 1868.

30. listopada 1944., preminuo je *vlk. Šime Frulić*. Rođen je u Bermu 24. 8. 1868. Zaređen je 22.12. 1891. Bio je pomoćnik župnika u Brseču, a zatim župnik u Grdoselu. Kao narodnjak i rodoljub bio je trn u oku pazinskih fašista. Fizički maltretiran i mučen u zatvoru preminuo je u tršćanskoj bolnici. Mons. Božo Milanović vodio mu je sprovod na groblju sv. Ane u Trstu.

Završio svjetski međureligijski susret za mir

Svečanom ceremonijom u Sarajevu je u utorak 11. rujna navečer završen Svjetski međureligijski skup za mir u organizaciji Zajednice sv. Egidija iz Rima te vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini. Utjemeljitelj Zajednice sv. Egidija prof. Andrea Riccardi zahvalio je svima koji su dali svoj prinos uspjehu susreta. "Volja je Božja da živimo zajedno u miru! Mržnja, podjela, nasilje, masakri i genocidi ne dolaze od Boga. Molimo neka nas Bog obdarí darom mira. Neka taj veliki dar udijeli svijetu

i svima nama!" stoji u apelu koji su predstavnici vjerskih zajednica predali djeci, a ona veleposlanicima akreditiranim u Bosni i Hercegovini. Uslijedilo je paljenje plamena mira, koji su simbolično bakljama upalili predstavnici vjerskih zajednica. Oni su potom potpisali Apel. Predsjednik Zajednice sv. Egidija prof. Marco Impagliazzo navedio je da će se Svjetski međureligijski susret za mir 2013. godine održati u Rimu. (IKA/L)

Ne smijemo se nikada stidjeti evanđelja

Danas, naša drevna i pomalo duhovno umorna Europa, treba nove svjedoke i navjestitelje vjere. Crkva, koja je rođena na Duhove, nastavila je svoj rast sve do današnjeg dana diljem svijeta, preko ljudi koji su bili nošeni Duhom Svetim da svakom čovjeku navijeste Isusa Krista.

Piše Zdenka JELAČIĆ

Na predzadnju nedjelju mjeseca listopada Katolička Crkva svoje vjernike i sve ljude dobre volje poziva na promišljanje o njezinu misijskom poslanju. Potiče nas na razmišljanje o potrebi dolaska Radosne vijesti u sve krajeve svijeta te na molitvu za sve one koji su se tome posvetili. Svatko je od nas pozvan da bude misionar, navjestitelj Radosne vijesti, ponajprije u svojoj obitelji i sredini. Misijsko poslanje ne završava pokrštavanjem jednog naroda, već je ono trajni proces koji se događa u pojedincu i društvu. Danas, naša drevna i pomalo duhovno umorna Europa, treba nove svjedoke i navjestitelje vjere.

Crkva, koja je rođena na Duhove, nastavila je svoj rast sve do današnjeg dana diljem svijeta, preko ljudi koji su bili nošeni Duhom Svetim da svakom čovjeku navijeste Isusa Krista. Misijsko poslanje stoji u srcu Crkve i postaje idealom za sve vjernike. Jer misijsko poslanje Crkve, koje je Isusova misija, djelo je Božje ili, kao što često kaže sv. Luka, evanđelist, djelo Duha Svetoga.

„Ne smijemo se nikad stidjeti evanđelja“

Bl. Ivan Pavao II. jednom je prigodom pisao: »Evangelizacijsko poslanje Crkve u suštini je navještaj Božje ljubavi, milosrđa i opruštanja, objavljenih ljudima životom, smrću i uskrsnućem Isusa Krista, našega Gospodina. To je navještaj Radosne vijesti da nas Bog ljubi i da želi da svi budemo ujedinjeni u njegovoj milosrdnoj ljubavi, opruštajući nam i tražeći od nas da opruštamo drugima čak i najteže uvrede... Na početku trećeg kršćanskog tisućljeća misijska se zadaća nameće s još većom žurnošću jer neprestance raste broj

Mons. Antun Bogetić kao misionar u Africi

onih koji Krista ne poznaju i nisu dio Crkve, štoviše, otkad je Sabor završio, taj se broj gotovo udvostručio. To goljemo mnoštvo ljudi, koje Otac ljubi i za koje je posao Sina svoga, očito hitno treba misiju... Ne smije se nikada stidjeti evanđelja niti imati straha zvati se kršćanima, prešućujući vlastitu vjeru. Nužno je, naprotiv, nastaviti govoriti, širiti prostore navještaja spasenja jer je Isus obećao da će zauvijek i što god da bilo ostati prisutan među svojim učenicima.«

Pozvani smo biti misionari

Tamo gdje je jako misijsko poslanje Crkve, Južna Amerika i Afrika, tamo se događa novo proljeće Crkve, nastaju nove crkvene – župne zajednice. Crkva je na tim područjima mlada duhom, puna evanđeoskog žara i usmjerena je sva prema Isusu Kristu. Zasigurno ne bi bilo takvih duhovnih plodova da se mnogi svećenici, redovnici, redovnice i laici nisu u potpunosti stavili na raspolaganje Božjoj Riječi. Ponekad misionari stavljuju u opasnost vlastiti život kako bi Božja Riječ došla do svakog ljudskog srca. Njihovo misijsko poslanje pozvani smo i mi pratiti: ponajprije molitvom te materijalnom pomoći kojom će graditi škole i karitativne ustanove. I zato od odgovornosti za misijsko

poslanje Crkve nitko od krštenika nije izuzet. Svatko nosi svoj dio odgovornosti, bez obzira na povjerenu zadaću i na različitost zadaća. Međutim, svatko od njih, bilo da su biskupi, svećenici, redovnici, redovnice ili laici, trajni su dio evangelizacije, i to prema vlastitoj karizmi, pozivu, mjestu što zauzima u cjelini crkvene zajednice.

Traži se vjera pretočena u ljubav na djelu.

Ovih dana u Crkvi se govori o „Godini vjere“, pišu se pastoralni programi, drže učena predavanja, govori se što treba činiti i mnogo toga drugoga, ali do običnog puka ništa od svega toga ne dolazi. Govor je pretežak, sadržaj nerazumljiv, a osobno svjedočanstvo vjere neprimjetno. Pokrštena, ali ne i evangelizirana Europa ne treba velike govornike već istinske svjedoke božanske ljubavi, kao što su bili bl. Ivan Pavao II., ili bl. Majka Terezija. Traži se vjera pretočena u ljubav na djelu. Mons. Ivan Milovan, biskup u miru, imao je biskupsko geslo „Graditi u ljubavi“. Svi smo pozvani graditi mostove ljubavi, protkane vjerom, prema svakom čovjeku. Najbolji su primjer tome upravo misionari, i zato se osjeća u misijskim krajevima mladost i živost Kristove Crkve.

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Ana Cvitan

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034
fax: 052/429-039
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafičko i likovno oblikovanje

Marijan Markežić

Grafička priprema

Gabrijel Erman

Tomislav Erman

Tiskar/Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Na trgu u Svetom Petru u Šumi

Sadržaj

Crkvena godina

Ne smijemo se nikada stidjeti evanđelja **3**

Godina vjere

Nije dobro da čovjek bude sam **5**

Vjera je dar koji dolazi od Boga **6/7**

Kronika

Proslava sv. Mihovila i zlatomisničko slavlje **8**

Istarske milosrdnice proslavile sv. Vinka **9**

Blagoslov obnovljene kapele Majke Dobroga Savjeta **10**

Zlatni pir u Katedrali **11**

Hodočašće s ikonom Gospe Čestohovske **12/13**

Zlatomisnik

Milan Milovan **14-17**

Mladi

Kolegij **18/19**

Blaženik sutra

Hodočašće mladih na grob Miroslava Bulešića **20/21**

Mladi

Drugi zavičajni kviz Krasna zemljo **22**

Politika i društvo

Kritika mora biti znalačka, pravedna i poštena **23**

Kultura

Pisma i dokumenti biskupa Dobrile **24**

Blagoslov kapelice Kraljice Mira **25**

Hrvatska Istra

Dobriline poslanice **26/27**

Feljton

Crkva u Istri u poraću **28/29**

Savjeti

Rak dojke **30**

Beside

Ćakule pod ladonjom **31**

Završen papin pohod Libanonu

Papa Benedikt XVI. završio je svoj apostolski pohod Libanonu. Na oproštajnoj svečanosti u zračnoj luci Rafiq Hariri sudjelovala su četvorica patrijarha, predstavnici vjerskih i građanskih vlasti, među kojima i libanonski predsjednik. Zahvaljujući svim stanovnicima Libanona na njihovoj srdačnosti i entuzijazmu, Papa je posebno spomenuo muslimanske zajednice. Sveti Otac je rekao da smo u ovo nemirno vrijeme za arapski svijet i cijeli svijet vidjeli kršćane i muslimane ujedinjene u slavljenju mira. Sve Libanonce stavio je pod zaštitu Blažene Djevice Marije, čiji se blagdan Blagovijest, 25. ožujka, u toj zemlji slavio kao praznik.

Prije odlaska u zračnu luku, Papa se u sjedištu sirskokatoličkog patrijarha susreo s predstvincima svih kršćanskih zajednica u Libanonu. Na ekumenskom susretu okupili su se katolički i pravoslavni patrijarsi te predstavnici i poglavari protestantskih Crkava. Poglavar Katoličke Crkve tom je prigodom pozdravio sirskokatolički patrijarh Ignace Youssif III. Younan, a Papa je ponovno pozvao na ekumenski dijalog u Libanonu i zajedništvo kršćana. U Libanonu je oko 40% kršćana, a najveća je kršćanska zajednica Maronitska Crkva koja okuplja oko četvrtinu od četiri milijuna Libanonaca i koja je u jedinstvu sa Svetom Stolicom. Slijede Grčopravoslavna, Grkokatolička melkitska, Armenска pravoslavna i Armenска katolička, Sirsopravoslavna i Sirskokatolička, Asirska, Kaldejska, Koptska, protestantske i Rimokatolička Crkva. (IKA / L)

Nije dobro da čovjek bude sam

Možemo slobodno reći da je suvremeno europsko društvo iznjedrilo novi model čovjeka: "Homo ab-solutus", i da je upravo takav "čovjek" uzrok tragičnog stanja u kojem se nalazimo. "Homo ab-solutus" označava "potpunog čovjeka", čovjeka bez "vezova" i "okova"; što je čovjek manje vezan nečim, ili bolje rečeno, nekim, može bolje odlučivati i osmislići vlastiti život te postići osobnu sreću i zadovoljstvo. Takav čovjek nema osjećaja pripadnosti, a još manje brige za opće dobro. On je sebi samodostatan, on je dovoljan sam sebi, on je "single" – samac.

Piše
don Luka
PRANJIĆ

U slabostima obitelji redovito se zrcale slabosti društva i obrnuto. Nemoguće je odvojiti ove dvije stvari na način da ne utječu, bilo pozitivno, bilo negativno, jedna na drugu. Nemoguće je obitelj staviti pod "stakleno zvono" u "sterilizirani prostor" da ona kao institucija, na općem planu, ne govorim pojedinačno, ostane potpuno zaštićena od svih loših utjecaja i "trendova" društva. Njihova je "simbioza" prejaka, a njihova interakcija, što često zaboravljam, "kružna". Da, obitelj je temeljna stanica društva, ona tvori društvo, ali i društvo determinira, formira, formulira te zakonski i "etički" regulira obitelj. Bez daljnega, obitelj je u velikoj krizi, kao, uostalom, i društvo. Iz dana u dan u "katoličkoj" Hrvatskoj raste broj "veza bez veze". Sve više naših mladih živi zajedno nevjerenčano, ni crkveno ni civilno vjenčano, što mnoge, koji su drugačije navikli, s pravom zgražava. Roditelji se osjećaju nemoćno, a svećenici ili prijete i kore ili mole, kume i preklinju, često bez većeg

U slabostima obitelji redovito se zrcale slabosti društva i obrnuto. Upravo je društvo uzročnik ovako dramatične situacije. Svaki mlađi čovjek najprije u društvu kuša nemogućnost ili barem poteškoću zajedničkog života, života s nekim. Upravo društvo uči kako je teško, mučno, pa i nepoželjno, nešto s nekim dijeliti. Društvo je individualističko i sebično te promiče individualizam, koji onda, logično, dovodi do patologije kao što je spomenuti broj samaca. Možemo slobodno reći da je suvremeno europsko društvo iznjedrilo novi model čovjeka: "Homo ab-solutus", i da je upravo takav "čovjek" uzrok tragičnog stanja u kojem se nalazimo. "Homo ab-solutus" označava "potpunog čovjeka", čovjeka bez "vezova" i "okova"; što je čovjek manje vezan nečim, ili bolje rečeno, nekim, može bolje odlučivati i osmislići vlastiti život te postići osobnu sreću i zadovoljstvo. Takav čovjek nema osjećaja pripadnosti, a još manje brige za opće dobro. On je sebi samodostatan, on je dovoljan sam sebi, on je "single" – samac.

uspjeha. No, pored ove stvari, postoji i druga koja još više zaprepaštava! Broj samaca u Europi rapidno raste! U Italiji je, prema popisu stanovništva, oko 8 milijuna samaca. Ni Hrvatska ne stoji puno bolje sa svojih 700.000 samaca, gotovo dvaput više nego nezaposlenih, od kojih je samo u Zagrebu oko 200.000. Ove su brojke zlokorobe i ukazuju na jezivu činjenicu da velik broj mladih izabire biti radije potpuno sam nego u nekoj, kakvoj takvoj, čak i grešnoj i nekonvencionalnoj, ljubavnoj vezi.

Vratimo se na početak. U slabostima obitelji redovito se zrcale slabosti društva i obrnuto. Upravo je društvo uzročnik ovako dramatične situacije. Svaki mlađi čovjek najprije u društvu kuša nemogućnost ili barem poteškoću zajedničkog života, života s nekim. Upravo društvo uči kako je teško, mučno, pa i nepoželjno, nešto s nekim dijeliti. Društvo je individualističko i sebično te promiče individualizam, koji onda, logično, dovodi do patologije kao što je spomenuti broj samaca. Možemo slobodno reći da je suvremeno europsko društvo iznjedrilo novi model čovjeka: "Homo ab-solutus", i da je upravo takav "čovjek" uzrok tragičnog stanja u kojem se nalazimo. "Homo ab-solutus" označava "potpunog čovjeka", čovjeka bez "vezova" i "okova"; što je čovjek manje vezan nečim, ili bolje rečeno, nekim, može bolje odlučivati i osmislići vlastiti život te postići osobnu sreću i zadovoljstvo. Takav čovjek nema osjećaja pripadnosti, a još manje brige za opće dobro. On je sebi samodostatan, on je dovoljan sam sebi, on je "single" – samac.

Druga stvar koja uvelike utječe na trenutno loše stanje jest i kriza vjere ili, bolje rečeno, nedostatak vjere. Manjak vjere u Boga rezultira manjkom vjere u čovjeka, nepovjerenje u Boga, nepovjerenjem u čovjeka, odbacivanje Boga, odbacivanjem čovjeka. Možemo govoriti o krizi vjere uopće. Čovjek više nikome i ničemu ne vjeruje. Vjerovati u Boga je "rizik", vjerovati u čovjeka je "rizik", vjerovati uopće je rizik! Zato je najsigurnije biti sam. Pa ako se netko i odvaži na kakvu ljubavnu vezu i biti s nekim određeni dio svoga vremena u danu, ili čak i živjeti s njime, to nikako ne može biti trajno, na "neodređeno" vrijeme, a kamoli "dok nas smrti ne rasstavi", nego dokle ide, ide. Rizik je ipak prevelik, a i bolje, ugodnije i sigurnije je da sve to nekako bude "bez-veze"...

Skloniti katoličku ženidbu, odnosno, ne živjeti u konkubinatu, u današnje vrijeme, nije stvar morala već vjere!

Vjera je dar koji

Potrebno je stoga da naše župe imaju posebnu brigu za udaljene od vjere i znaju iskoristiti ponuđena sredstva za kršćansku inicijaciju da bi im omogućili povratak i njeno ponovno otkrivanje.

Draga braćo i sestre u Isusu Kristu! 1. Pišem vam sa željom kako bih potaknuo vaša srca da se što bolje pripremimo za nadolazeću Godinu vjere koju nam je naš Sveti Otac Benedikt XVI. već naivio svojim apostolskim pismom Porta fidei. Ona će započeti 11. listopada ove godine na dan pedesete obljetnice otvorenja Drugog vatikanskog koncila i dvadesete obljetnice proglašenja Katedizma Katoličke Crkve. Podudaranje ovih dviju obljetnica označuje već samu svrhu Godine vjere: svrnuti pozornost cijelokupnog Božjeg naroda na onu snagu Duha koja je pokrenuvši Koncil donijela novo "proljeće duha" u cijelokupnu Crkvu. U istom mjesecu Sveti Otac sazvat će Opće zasjedanje Biskupske sinode na temu "Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere".

Znakovit je naziv apostolskog pisma Svetog Oca: "porta fidei" – što znači "vrata vjere" – kako nalazimo u Djelima apostolskim gdje se kaže da Bog po propovijedanju Pavla i Barnabe "paganima otvori vrata vjere" (Dj 14,27). Kroz ova vrata moguće je proći kada je naviještena Riječ Božja "koja ima moć spasiti duše" (Jak 1,21). "To znači – kako kaže Sveti Otac – krenuti na put koji traje cijeli život. Taj put započinje Krštenjem, po kojem možemo Boga nazivati Ocem, a završava prijelazom iz smrti u vječni život, plod uskrsnuća Gospodina Isusa koji je, darom Duha Svetoga, htio učiniti dionicima svoje slave sve koji vjeruju u Njega" (Porta fidei 1). Vjera je, dakle, put k susretu s jednom osobom, i to sa Sinom Božjim i Gospodinom našim Isusom Kristom u kojem otkrivamo ljubav Boga Oca te primamo dar Duha Svetoga bivajući udovi istog tijela Crkve. U njoj i raste-

Biskup Dražen Kutleša

„Naše društvo je nekada bilo duboko prožetom katoličkim osjećajem i vjera se mogla prepoznati kao sastavni dio životne svagdašnjice od ranojutarnje molitve do zaziva za dobrom smrti navečer prije počinka.

mo u vjeri postajući hram svet u Gospodinu "nazidani na temelju apostola i proroka" (Ef 2,20).

2. Obilježavanje Godine vjere potaknuto je također gorućim problemima našeg vremena. Sveti Otac upozorava na činjenicu koja nam nije nepoznata i nažalost iz dana u dan sve je više uočavamo u našim župama, u obiteljima, u školama i na radnom mjestu, te na svim društvenim razinama uopće. Radi se o tome da vjera više nije nešto što se "samo po sebi podrazumijeva

u zajedničkom životu" (Porta fidei 2). Naše društvo je nekada bilo duboko prožetom katoličkim osjećajem i vjera se mogla prepoznati kao sastavni dio životne svagdašnjice od ranojutarnje molitve do zaziva za dobrom smrti navečer prije počinka. U vjeri se živjelo i umiralo, te je svaki događaj nalazio svoj smisao u Bogu. Danas pak prevladava nesigurnost i sumnja, te se u zaokupljenosti materijalnim stvarima vjeri pridaje tek sporedni značaj kao da bi se radilo o nečem posve subjektivnom i odvojenom od života. U tom smislu Sveti Otac govori o "dubokoj krizi vjere kojom su pogodjene mnoge osobe" (Porta fidei 2).

3. Godina vjere, stoga, predstavlja snažan "poziv na autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu, jedinom Spasitelju svijeta" (Porta fidei 6). Vjera koju smo primili od apostola ne slijedi "izmudrene priče" (2Pt 1,16) već polazi od onog "što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu" (1Iv 1,1). Mi vjerujemo u Boga koji je ljubav i koji

dolazi od Boga

nikada ne prestaje tražiti čovjeka i pozivati ga natrag u zajedništvo sa samim sobom. Ovaj Božji glas odjekuje u srcu svakog čovjeka i potiče ga da se susretne s Onim "koji dođe na svijet spasiti grešnike" (1Tim 1,15; usp. KKC 27).

Sveti Otac podcertava riječi svetoga Pavla "srcem se vjeruje, a ustima isповијeda vjera" (usp. Rim 10,10) ukazujući pritom na duboku vezu između čina kojim se vjeruje i sadržaja u koji vjerujemo. Da bi se vjerovalo nije dovoljno samo poznavati sadržaj vjere, već prije toga srce treba biti otvoreno milošću. Vjera je naime dar koji dolazi od Boga. S druge strane nužno je poznавање sadržaja vjere da bi pristanak uma i volje uz ono što Crkva predlaže vjerovati bio potpun (usp. Porta fidei 10).

4. Kao što sam spomenuo na početku, Drugi vatikanski koncil i Katekizam Katoličke Crkve dva su stupa na kojima počiva Godina vjere. Pedeseta obljetnica otvaranja Drugog vatikanskog koncila potiče nas da iznova potražimo nadahnuće u svekolikoj obnovi koju je Bog preko Koncila potaknuo u čitavoj Crkvi. Sveti Otac Ivan Pavao II povodom Biskupske sinode 1985. ustvrdio je: "Vjera je temeljno počelo, kamen temeljac, osnovno mjerilo obnove koju je Koncil želio provesti" (Angelus, 24. studenog 1984.). Ponovno otkrivanje Koncila znači iznova uzeti srcu da se prava obnova Crkva sastoji u povratku na njene izvore i u otkrivanju njezinog istinskog identiteta kao Zajednice začete iz navještaja Radosne vijesti, rođene u Krštenju, hranjene Riječju i sakramentima te intimno sjedinjene s Kristom kao njegova ljubljena Zaručnica.

Govoreći o Katekizmu Katoličke Crkve Sveti Otac Benedikt XVI. kaže da "predstavlja jedan od najvažnijih plodova Drugoga vatikanskog koncila" u kojem "su temeljito i sveobuhvatno prikazani temeljni sadržaji vjere" (Porta fidei 11). Stoga u njemu nalazimo dragocjenu pomoć za tumačenje vjere

i sigurno vodstvo k otkrivanju neizmernih bogatstava Objave sadržanih u Svetom Pismu, Predaji i Učiteljstvu. Katekizam nam doista pokazuje kako vjera nije tek suhoparni skup misaonih struktura već objava Boga u čovjekovo povijesti, događaj spasenja u susretu s osobom Isusa Krista (usp. KKC 53). O toj "povijesti vjere" svjedoče brojni navodi Katekizma kako iz Starog tako i Novog zavjeta, te iz djela Otaca Crkve, iz života Svetaca i iz nauke Crkvenih učitelja, Koncila i Papâ.

5. Ovaj obnovljeni polet vjere ne može nikako ostati zatvoren sam u sebi. Preputimo opet na trenutak riječ Svetom Ocu koji kaže: "Kristova je ljubav ta koja ispunjava naša srca i potiče nas na evangelizaciju. On – danas kao i nekoć – šalje nas po putovima svijeta da navještamo njegovo evanđelje svim narodima na zemlji" (Porta fidei, 7). I naša Biskupija potrebna je nove evangelizacije koju Sveti Otac ima toliko na srcu. Mnogi kršteni danas su udaljeni od Crkve i žive kao da Bog nema. No upravo zato Crkva želi u ovoj godini širom rastvoriti vrata vjere kako bi mogli ponovno odgovoriti na ono pitanje koje je nekoć na krštenju bilo upućeno njihovim roditeljima i kumovima: "Što tražite od Crkve Božje?" Krštenjem doista započinje put vjere i stoga bez pomoći kršćanske inicijacije nije moguće ostvariti novu evangelizaciju.

Potrebno je stoga da naše župe imaju posebnu brigu za udaljene od vjere i znaju iskoristiti ponuđena sredstva za kršćansku inicijaciju da bi im omogućili povratak i njeno ponovno otkrivanje. Zahvalni smo Bogu što je u naše vrijeme potaknuo razne karizme u Crkvi koje velikodušno i hrabro odgovaraju na Kristov poziv za traženjem izgubljene ovce. Također je potrebno založiti se da i u javnim ustanovama, kao što su škole, fakulteti, bolnice i zatvor, budu prema mogućnostima organizirani sadržaji u kojima Crkva može naći svoj prostor za katehezu i dijalog kako s vjernicima tako i nevjernicima.

6. Kongregacija za nauk vjere pripremila je posebne pastoralne smjernice za Godinu vjere od kojih će mnoge biti organizirane na našoj biskupijskoj i župskoj razini. Želio bih, međutim, potaknuti sve Kristove vjernike da ne propuste priliku za svjedočenjem vjere u svakidašnjem životu. Svatko od nas po Krštenju pozvan je biti Kristov apostol. Vaši ukućani, rodbina, prijatelji, kolege na poslu možda željno čekaju da čuju upravo od vas "obrazloženje nade koja je u vama" (Ip 3,15). Ne sramimo se ljudima govoriti o Isusu Kristu!

Ne zaboravimo u ovoj Godini vjere ni na našu siromašnu braću i sestre te budimo velikodušni da im pomognemo u njihovoj potrebi, jer vjera je ljubavlju djetotorna. Također bih na kraju želio spomenuti da se početak Godine vjere sretno podudara s našim zahvalnim hodočašćem Svetom Ocu u Rim te ćemo mu tom prilikom moći izraziti našu sinovsku odanost te isповjediti vjeru na grobovima Apostola. Potičem sve da se pridruže u što većem broju ovom važnom i milosnom događaju.

7. Zaključujem ovo pismo pozivom da upremo pogled u Početnika i Dovršitelja vjere, našega Gospodina Isusa Krista (usp. Heb 12,2). I onda kada se nalazimo u "noći vjere", ona nam "svijetli kao dan" (Ps 139,12) u sjaju Kristova uskrsnuća kojim su raspršene tmine i pobijedena smrt. Zazovimo pomoći isповjedalaca vjere, od prvih istarskih mučenika sve do sluge Božjega Miroslava Bulešića, koji su na ovim prostorima odvažno prolili krv radi svjedočanstva vjere da nam izmole ustrajnost i vjernost do kraja. Zagovor Blažene Djevice Marije, Žene vjere i Zvijezde Nove evangelizacije neka nas prati i nakon svih oluja i valova sigurno dovede u luku spasa.

Sve vas u Gospodinu pozdravlja i blagoslovlja vaš

†Dražen Kutleša,
biskup

Proslava sv. Mihovila i zlatomisničko slavlje

ŽMINJ Na blagdan sv. Mihovila, zaštitnika župe Žminj, domaći sin mons. Željko Staver proslavio je zlatnu misu okružen s 19 domaćih i susjednih svećenika. Slavljenik je sam propovijedao, posvјedočio kako mu je Gospodin usprkos dvjema teškim župama i dvjema teškim operacijama udijelio mnogo dobra, prijatelja i suradnika. Pozvao je ljudе da idu redovito na misu. Svečar je rođen u Žminju u selu Krculi 26. svibnja 1939. od Josipa i Ruže Zec. Osnovnu je školu pohađao u Žminju, klasičnu gimnaziju u Biskupskom sjemeništu u Pazinu. Za svećenika je zaređen također u Pazinu 22. srpnja 1962. Prvu je misu služio privatno u marijanskem svetištu na Svetoj Gori u Sloveniji, a mlađu misu u Žminju. Do 1978. upravljao je župama Valtura, Muntić i Kavran. Dok nije bilo prijevoznih sredstava, uglavnom je do njih hodao pješice. Od 1978. do 2005., do umirovljenja zbog bolesti, upravlja župom pulske katedrale. S osobitim smislom za red, svugdje ukusno uređuje crkvene prostore, a oronulu katedralu sredio je te posta privlačnom. Čestom nazočnošću biskupa i brojnim

Željko
Staver

koncertima, Katedrala postaje srce grada. Uspijeva nabaviti električne orgulje, vrlo efektno osvjetljuje Katedralu, sređuje župni arhiv. Uvijek se posebno brine za dostojanstvo bogoslužja, u duhu II. vatikanskog koncila koji bogoslužje smatra najučinkovitijim sredstvom evangelizacije. Uz župne poslove, davao je svoj doprinos i na razini Biskupije. Bio je biskupijski referent za pastoral pomoraca i član Odabora za pastoral turista. Poslovno radin i pedantan, uvijek sa smisom za humor, privlačio je i one izvan Crkve. Već 1979. velikodušno otvara prostorije župe za neokatekumene od kojih će uskoro u Puli zaživjeti Misijsko sjemenište „Redemptoris Mater“. U neokatekumenima prepoznaće jedan od suvremenih vidova evangelizacije. Za

mnoge zasluge biskup ga je imenovao kanonikom pulske katedrale. Koliko mu dopušta zdravstveno stanje, i danas je aktivna u Biskupiji. Na slavlju je spomenuto kako bi ovogodišnji zlatomisnik u Žminju bio i Pavao Modrušan koji je poginuo u prometnoj nesreći u četvrtoj godini svećeništva 5. studenoga 1966., noseći na prvi petak pričest bolesnicima po kućama. Na slavlju se u Žminju okupilo mnogo župljana te prijatelja i suradnika jubilarca. Nazočila je i šesterocjano izaslanstvo policije, na čelu s ravnateljem rovinjske postaje Gianfrancem Trombinijem, ravnateljica žminjske osnovne škole Miranda Damijanić Roce, ravnateljica dječjeg vrtića Nevija Jedrejčić i načelnik Općine Žminj Aldo Bančić. Svečaru je Župa uručila prigodni dar. Prilozi od ljubljenja zlatomisničkog križa namijenjeni su najsrođenijima u Župi. Slavlje je uveličao mješoviti župni zbor, osobito na kraju pjesmom „Ti si svećenik uvijeke“. Mnoštvo se dugo zadržalo uz kolače. Ručak je bio u konobi Krculi, rodnom selu zlatomisnika, koja je danas među najpoznatijim ugostiteljskim objektima Istre. (M. J.)

Duhovna i kulturna proslava sv. Kuzme i Damjana

FAŽANA Župa sv. Kuzme i Damjana u Fažani za ovaj se blagdan duhovno pripremala duhovnom obnovom koju je predvodio vlc. Jeronim Jokić, župnik iz Marčane. Vlč. Jokić pozvao je vjernike da u „Godini vjere“ koja nam dolazi rade na svome duhovnom habitusu. Vjera je dar, ali kako bismo mogli primiti vjeru, potrebno je da se odrekнемo grijeha, koji razara sve ono što je božansko u nama. Grijeh nas odvaja od Boga, ali i od ljudi – naglasio je vlč. Jokić. Drugu večer duhovne obnove predvoditelj je govorio o Blaženoj Djevici Mariji kao uzornoj vjernici. Središnje misno slavlje na sam blagdan predvodio je mons. Ivan Milovan, biskup u miru u zajedništvu sa svećenicima Vodnjanskog dekanata i gostima. Biskup je u homiliji istaknuo da su nam sv. Kuzma i Damjan nadahnucе primjerom i zagovornici molitvom. Današnji su sveci poznati kao liječnici, ali sigurno su donosili ohrabrenje i utjehu vjere i nade bolesnicima. To nas podsjeća na Isusa Krista koji je navještao Radosnu vijest, bio Učitelj („nitko nikad nije govorio kao on“), ali je i ozdravljao od raznih bolesti: čudesa su bila znak da je po Isusu Kristu došlo Kraljevstvo Božje. On je isticao povezanost ozdravljenja duše i tijela – istaknuo je Biskup. Danas je potrebno ne samo liječiti tijelo nego još više ljudsku dušu. Često znamo susresti teškog bolesnika – ali punog vedrine, snažne vjere, nade, prijateljstva s Bogom, u molitvi, ali i mladog i zdravog čovjeka – slomljena u duši, roba ovisnosti i grijeha, ruševna čovjeka (bez unutarnje vedrine), poručio je Biskup. Mons. Milovan je na kraju pozvao sve vjernike, jer su oni dio Kristove Crkve, da budu nositelji svjetla vjere, optimizma, smisla života, rada, trpljenja... Vjeru smo primili – „upili majčinim mljekom“, ona je „sveta i draga“ baština i potrebno je da taj dar i mi dajemo besplatno drugima. Na kraju misnog slavlja vlc. Ilija Jakovljević zahvalio je Biskupu na predvođenju misnog slavlja i na svemu što odnedavno čini na pastoralnom planu župe. Napose je zahvalio ravnateljici škole Zori Markotić s vjeroučiteljicama, koje su zajedno s djecom pripremile prigodne plakate, te svima onima koji su dali svoj doprinos u proslavi ovog slavlja. Dan župe svečano je završen duhovnim koncertom u subotu 29. rujna u župnoj crkvi gdje je uz župni zbor nastupio zbor iz Udina „Coro del Rojale“, te zajedničkim druženjem ispred crkve koje je pripremila Turistička zajednica Fažane, na čemu joj zahvaljujemo. (I. J.)

Istarske milosrdnice proslavile sv. Vinka

PULA Istarske sestre milosrdnice ove su godine za blagdan svog utemeljitelja organizirale više duhovnih sadržaja u župnoj crkvi Župe sv. Pavla, na čijem se području nalazi Samostan sestara milosrdnica u Puli. Dvodnevna duhovna priprava za blagdan koja je okupila članove Udruge sv. Vinka iz svih dijelova Porečke i Pulsko-biskupije, vjernike Župe sv. Pavla i drugih pulskih župa, započela je u utorak 25. rujna večernjom misom kojoj je prethodilo izlaganje č. s. mr. Veronike Popić. U vrlo pregledno koncipiranoj prezentaciji, mr. Popić predstavila je sve segmente djelovanja sestara milosrdnica, što je bio popraćeno fotografijama iz ustanova i institucija u kojima djeluju milosrdnice riječke Provincije Majke Dobroga Savjeta: bolnice, vrtići, škole, domovi za starije i nemoćne, pučke kuhinje i prihvatišta... Poseban naglasak stavljen je na nedavno osnovanu misijsku postaju milosrdnica u Bumi na Salomonskim otocima, što je, prema riječima s. Popić, ostvarenje dugogodišnje želje sestara. Naglašeno je da je sav milodar te mise namijenjen toj misijskoj postaji.

Misno slavlje prve večeri duhovne obnove predvodio je vicerektor Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Puli preč. Josip Kolega, a misa je bila služena, kako je predslavitelj naglasio na početku, za sve pokojne sestre milosrdnice riječke Pro-

vincije Majke Dobroga Savjeta i kao prošnja za nova redovnička zvanja. U izvanredno nadahnutoj homiliji preč. Kolega je govorio o najznačajnijoj odlici karizme sv. Vinka – milosrđu. Propovjednik je živo opisao jedan od mnogobrojnih Vinkovih načina djelovanja: u Parizu 17. stoljeća, dio su naličja tog, već tada velegrada, zatvori sa neljudskim uvjetima, prepuni osuđenika na galiju - Vinko je silazio među njih da im u tamu njihove bespomoćnosti i tminu zatvora donese nadu i svjetlo vjere, rekao je propovjednik. Misno slavlje duhovne obnove duhovnim su šansonama popratili članovi Vinkovske mладеzi Pule. Druge večeri duhovne obnove misno slavlje predvodio je ravnatelj Pazinskog kolegija preč. Alejandro Castillo. U homiliji predslavitelj je govorio o značenju pojma vjera i naveo više primjera iz Biblije koji govore o vjeri, prema kojima nam vjera omogućuje da kroz nju i po njoj "vidimo" i doživimo onostrano. Vjera nam pruža predokus vječnosti, naglasio je preč. Castillo. Homilija je zaključena promišljanjem o daru vjere i tvrdnjom da je i vjera sv. Vinka tek tijekom njegova života dosegla svoju pravu puninu. Na sam blagdan, u četvrtak 27. rujna, svečano euharistijsko slavlje u crkvi sv. Pavla predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Kutleša, a koncelebrirali su generalni vikar mons. Vilim Grbac župnik domaćin vlč. Milan Mužina te drugi svećenici Dekanata.

„Milosrđe nije samo samilost, kako se to često interpretira, milosrđe je duboko razumijevanje stanja i poteškoća bližnjih u potrebi, bilo da se radi o materijalnoj, zdravstvenoj ili duhovnoj poteškoći, te pomaganje u skladu i kao odgovor na tu specifičnu potrebu, rekao je Biskup te pojasnio kako u hebrejskom jeziku milosrđe podrazumijeva poistovjetiti se s bližnjim koji pati, osjetiti istu njegovu bol, poput majke koja osjeća bol djeteta. Što nas prijeći da budemo milosrdni?, nastavio je biskup retoričkim pitanje. Ponekad je to upravo neznanje i nerazumijevanje istinskih potreba bližnjih. Biskup je tu spomenuo biblijski primjer Marte i Marije koje su pri Isusovu posjetu reagirale posve različito, te na primjeru Marte istaknuo kako i pretjerana ljubaznost može zasmetati; bitno je razumjeti kakva je vrsta pomoći zaista potrebna, što je ono bitno. Najvažnije je razumjeti čovjeka, potruditi se shvatiti ga u njegovoj biti, kako bismo mogli pomoći na prikladan način. Samo tako možemo, po uzoru na sv. Vinku, biti istinski nasljedovatelji Isusa Krista, koji je postao čovjekom da bi bio bliže čovjeku, zaključio je ordinarij. Na kraju misnog slavlja sudionicima se prigodnim zahvalama obratio župnik domaćin, vlč. Mužina. Glazbene segmente liturgije te biskupske mise otpjevao je župni zbor sv. Pavla uz orguljsku pratnju i pod ravnanjem dr. Andreja Angelinija. (G. K.)

Proslava sv. Kuzme i Damjana

KAŠTELIR I ove je godine 26. rujna održana proslava župnih zaštitnika sv. Kuzme i Damjana. Svečanu koncelebriranu sv. misu uz nazočnost osmoro svećenika predvodio je vlč. Joško Listeš, župnik Krista Spasitelja na Velom Vrhu, blizu Pule. Dan uoči blagdana grom je onesposobio automatsko zvonjenje i razglas u crkvi, ali to nije sprječilo lijepu proslavu župnih zaštitnika na zadovoljstvo svih sudionika. Predslavitelj, vlč. Joško Listeš, govorio je o sv. Kuzmi i Damjanu koji su svoje zanimanje liječnika savjesno obavljali, i to besplatno, te su i nama uzor kako moramo svoje zanimanje savjesno obavljati Bogu na slavu i ljudima na korist, a osobito nasljedovati njihov sveti život koji su zapečatili mučeništvom. Nakon sv. mise pjevajući prigodne pjesme slijedila je tradicionalna procesija po mjestu. Župno slavlje završilo je ljubljenjem relikvija svetih, uz odabrane pjesme pjevača. (M. K.)

Vlč. Joško Listeš predvodi koncelebriranu svetu misu

Blagoslov obnovljene kapele Majke Dobroga Savjeta

PULA U utorak 28. kolovoza, na blagdan crkvenog naučitelja sv. Augustina, porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša prvi je put pohodio kuću sestara milosrdnica u Puli, nedaleko crkve sv. Pavla. U novoobnovljenoj kapeli Majke Dobroga Savjeta, uz biskupa su ovom prigodom koncelebrirali župnik župe sv. Pavla vlč. Milan Mužina, vice-rektor pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ preč. Josip Kolega, žminjski župnik vlč. Jordan Rovis te biskupov tajnik vlč. Vladimir Brizić. Euharistijskom su slavlju, osim sestara koje čine ovu zajednicu, nazočile i sestre istoga reda koje su na službi u drugim pulskim i istarskim župama, časna provincijalka Marija Danijela Sincić te dopredsjednica pulske Udruge sv. Vinka mr. pharm. Irena Grahovac, koja je u uvodnom pozdravu s. Lidije predstavljena kao dobročiniteljica ovog samostana.

Biskup je u svom uvodnom obraćanju naglasio znakovitost toga okupljanja upravo na spomendan sv. Augustina, istaknuvši značaj i nužnost takvih svetih uzora u duhovnom rastu vjernika, kao i posebnu važnost slijedenja uzora za pripadnike različitih družbi i kongregacija osoba posvećenog života, koje u što dosljednijem slijedenju specifičnosti karizme svojih osnivača i uzora održavaju život i temeljnju motivaciju koja čini srž njihova poziva.

Biskup je započeo propovijed spomenom Pavlove Poslanice Solunjanima, naglasivši nužnost i neupitnost potrebe opiranja zavodljivosti Zla u svijetu, kao dužnost svakoga vjernika. U prigodnoj homiliji, upućenoj okupljenim osobama posvećenog života, istaknuo je da „u skladu s Božjom porukom za naš kršćanski život, treba si posvjestiti činjenicu da je Bog pozvao sve nas, a da nismo mi izabrali Boga, i tome se, stoga, treba prepustiti s punim povjerenjem“, naglasio je ordinarij. „Bog bira osobu za određenu misiju, to nadasve znači odgovornost, taj poziv obvezuje na nastojanje što

Biskup Dražen Kutleša, svećenici i časne sestre

boljeg obavljanja povjerene misije, a u toj borbi od značajne su pomoći upravo sveci“, naglasio je mons. Kutleša, istaknuvši upravo primjer karizme koju je u duhovnom naslijeđu sestrama Milosrdnicama ostavio sv. Vinko Paulski. „Svećenici i vjernici pozvani su posvetiti zemlju, svojim djelovanjem i primjerom biti Božje oruđe u toj nakani te neumornim radom i osobnim nastojanjima biti usmjereni na spasenje svoje duše i duše svojih bližnjih“, zaključio je Biskup.

Novi oltar izrađen je prema projektu arhitektice Vere Klepej Tumšek, a izrađen je u Celju.

U subotu 25. kolovoza u Samostanu je održan susret s prijateljima i dobročiniteljima ove redovničke zajednice, s prigodnim euharistijskim klanjanjem koje je vodila s. Milena Kramar uz glazbenu pratnju dr. Andreja Angelinija. Tijekom druženja koje je uslijedilo, s. Lidija Turković izrazila je zahvalnost svima koji na bilo koji način pomažu časnim sestrama te preporučila u njihove molitve i nadalje nakanu za nova redovnička zvanja kako bi u tom i drugim samostanima i dalje bilo sestara koje će živjeti karizmu sv. Vinka. Djelovanje sestara milosrdnica u župi sv. Pavla povezano je s osniv-

anjem te župe na području grada Pule koji se zove Veruda i Vidikovac. Sestre su na poziv tadašnjeg župnika Lucijana Ferečića stigle u Pulu 4.10.1968., a u kuću gdje i danas djeluju ušle su u rujnu 1970. na poziv Marije Demori, od koje su oporučeno kasnije i naslijedile kuću.

Biskupski ordinarijat Porečke i Puliske biskupije odobrio je osnutak ove zajednice imenom Samostan sestara milosrdnica Pula. Zajednica se osamostalila i s vremenom povećavala te su u njoj boravile sestre koje su radile u Domu umirovljenika Alfredo Štiglić, kao i u Općoj bolnici Pula, gdje sestre uređuju i bolničku kapelu. Godine 1987. dograđen je kat kuće i kapela koja je posvećena Majci Dobrog Savjeta. Danas samostansku zajednicu u Rabarovoj 9 čine tri sestre: s. M. Lidija Turković i s. Milena Kramar koje rade u bolnici te s. M. Božidara Pleš koja je suradnica u župi.

Sestre također rade s mladima te tako mjesечно organiziraju Otvorena vrata samostana kada u svoju kuću primaju djevojke na duhovnu obnovu i druženje, ali organiziraju s njima i hodočašća. Na taj način milosrdna ljubav – kako je to zamislio sv. Vinko – osvaja svijet. (G. KRIZMAN)

Benedikt XVI. Gospo od Ružarija

VATIKAN Papin nagovor uz molitvu Andeo Gospodnjem u nedjelju 7. listopada 2012.: "Draga braćo i sestre, obratimo se sada u molitvi Presvetoj Djevici, koju danas slavimo kao Djevcu od krunice. U ovome času u svetištu u Pompejima uždiže se tradicionalna "prošnja" kojoj se pridružuju bezbrojne osobe u čitavom srijetu. Dok se i mi u duhu pridružujemo tom žbornom žazivu, želim predložiti svima da prepoznaju vrijednost molitve krunice u predstojećoj Godini vjere. Dok molimo krunicu puštamo Mariji,

uzoru vjere, da nas vodi u razmatranju Kristovih otajstava i iz dana u dan nam pomaže asimilirati evandelje, tako da ono dadne oblik našem životu. Zato, tragom mojih prethodnika, osobito blaženog Ivana Pavla II. koji nam je prije deset godina dao apostolsko pismo Krunica Djevice Marije (Rosarium Virginis Mariae), pozivam sve da mole krunicu osobno, u obitelji i zajednici, stupajući u Marijinu školu, koja nas vodi Kristu, životom središtu naše vjere." (IKA/L)

Zlatni pir u Katedrali

Slavljenici okruženi s obitelji i prijateljima

PULA Marta i Drago Čićić proslavili su u nedjelju 16. rujna pedesetu obljetnicu zajedničkog života. Za tu lijepu obljetnicu zahvalili su Bogu, okruženi s obitelji i prijateljima na župnoj misi u pulskoj Katedrali Uznesenja BDM. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik, generalni vikar Porečke i Puljske biskupije mons. Vilim Grbac, u suslavljku sa župnim vikarom vlč. Alekandrom Vujisićem. Mons. Grbac je uz čestitke u prigodnoj homiliji kratko prikazao njihov zajednički životni put, istaknuvši kako je uspjeh tako dugotrajnog zajedničkog života moguć nadalje uz međusobno prihvatanje i poštovanje, gradeći tako odnos iz dana u dan na ljubavi i strpljivosti, i u

lijepim i u teškim fazama života. Marta je rođena 12. 2.1945., a Drago 23. 8.1938., brak su sklopili 16. 9. 1962. u župnoj crkvi sv. Nikole u Janjevu. Godine 1963. preselili su u Zagreb, a 1993. u Pulu. Marta je radila u dječjem vrtiću, a Drago je proveo radni vijek baveći se trgovinom. Danas provode svoje umirovljeničke dane aktivno sudjelujući u životu župne zajednice; Drago je i član katedralnog župnog zbora. Imaju četiri sina: Antona, Alberta, Zlatku i Mariju, te tri unuka i jednu unuku. Od župne zajednice Katedrale na poklon su dobili sliku sv. Nikole, titulara crkve u Janjevu gdje su se vjenčali. Nakon mise upriličeno je druženje u župnoj dvorani. (G. K.)

Ave Maria

Ave Maria! Majko puna milosti!

O, počuj vapaj duše moje
na putu k rajske svjetlosti!
Blagoslovni nam čežnje sve,
našu javu i sne...

Jer Ti si zvijezda koja bdije
- u Tebi vječni život sja;
jer Ti si Ljubav koja grije
i tjera tamu svakog zla.

Ave Maria...

Ave Maria! Majko puna milosti!

Na ovom žalu Ti nas primi
pod plašt od Božje ljubavi!
Blagoslovni nam čežnje sve,
našu javu i sne...

Jer Ti si vrelo s bijelih gora,
do mora što svoj pruža tijek.
O Majko, pjesmo rajske kora,
u svakoj boli Ti si lijek!

Ave Maria...

Ave Maria! Djevo puna milosti!

Otajstvena ruža s Tvoje grane
'vijek rastu rosni cvjetovi.

Blagoslovni nam čežnje sve,
našu javu i sne.

Jer Ti si zvijezda koja bdije
- u Tebi vječni život sja;
jer Ti si Ljubav koja grije
i tjera tamu svakog zla.

Ave Maria!

Listopad je Marijin mjesec. Jedna od najljepših pjesama posvećenih Majci Božjoj je Schubertova „Ave Maria“ i mnogi je pjevači širom svijeta imaju na svome repertoaru. U izvorniku je skladana na tekst Waltera Scotta (Ellen's Third Song), objavljena 1826. zajedno s njemačkim prepjevom Adama Storcka. Pjesma se i prema molitvi Ave Maria (Zdravo Marijo) pjeva na latinskom jeziku, kao i u raznim varijantama na talijanskom i drugim jezicima. „Ladonja“ u ozračju marijanskih dana donosi pjesmu u novoj slobodnoj inačici na hrvatskom jeziku koju je sastavio književnik Daniel Načinović. Ovo je i njezino prvo objavljanje.

Hodočašće s ikonom

Rastuća prijetnja civilizaciji života i ljubavi ima globalni karakter. Branitelji života spoznali su kako sami nemaju šanse pobijediti u tom srazu s iznimno agresivnom civilizacijom smrti i zatražili su pomoć Majke Božje, braniteljice života koja satire glavu čovjekoubojici. Odlučili su se za ikonu Gospe Čestohovske zbog njene prepoznatljivosti i tradicije po kojoj povezuje Istok i Zapad.

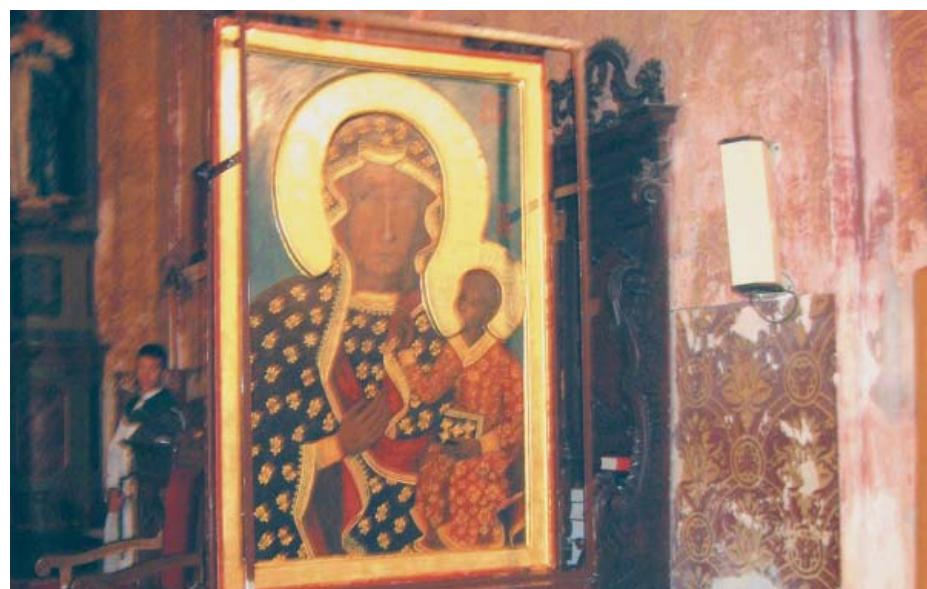
Piše Tomislav MILOHANIĆ

Hodočašće s ikonom Gospe Čestohovske "Od oceana do oceana", u cilju obrane života, širom svijeta združena je inicijativa Pokreta za život iz mnogih država te međunarodne organizacije "Human Life International".

Predstavnici Pokreta za život iz 18 zemalja okupili su se 28. siječnja 2012. u svetištu na Jasnoj Gori. Skrušeno se moleći pred likom Gospe, obavili su čin posvete posvećujući obranu civilizacije života i ljubavi u ruke svoje Majke i Pomoćnice. Naime, razvidno je kako rastuća prijetnja civilizaciji života i ljubavi ima globalni karakter. Branitelji života spoznali su kako sami nemaju šanse pobijediti u tom srazu s iznimno agresivnom civilizacijom smrti i zatražili su pomoć Majke Božje, braniteljice života koja satire glavu čovjekoubojici. Odlučili su se za ikonu Gospe Čestohovske zbog njene prepoznatljivosti i tradicije po kojoj povezuje istok i zapad.

U toj prigodi, nadbiskup i metropolit Czestohowe, mons. Stanislaw Nowak, blagoslovio je presliku ikone koja je u početku bila zamišljena kao dar poljskog Pokreta za život ruskom pokretu. Naime, crnu Gospu Jasnogorsku časte ne samo Poljaci nego i mnogi drugi narodi, uključujući ruske pravoslavne vjernike. Stoga je vodstvo ruskoga Pokreta za život željelo organizirati hodočašće s tom ikonom u Rusiji, gdje je Gospa Jasnogorska poznata pod imenom "Nepobjediva pobjednica".

Predstavnici pokreta za život, okupljeni u Međunarodnom odboru, odlučili

Lik Majke Božje Čestohovske

su proširiti hodočašće dogovarajući zahtjevnu trasu kojom bi se povezali Vladivostok u Rusiji i Fatima u Portugalu. Tako bi ikona Gospe Čestohovske na putu od Tihog do Atlantskog oceana tijekom 2012. godine prošla kroz 23 države i 18.000 kilometara. Utječući se moćnom zagovoru Bogorodice, hodočašće "Od oceana do oceana" postaje tako velik znak vjere u pobjedu civilizacije života nad civilizacijom smrti. Crkve su tako na jedinstven način ujedinjene u velikoj odanosti i ljubavi prema Mariji, Majci Božjoj, čašćenju ikone, kao i snažnom zauzimanju u obrani ljudskog života i obitelji. Hodočašće čestohovske ikone "Od oceana do oceana" svijetom, povijesni je događaj bez presedana i ima golemo značenje.

Kroz Hrvatsku je Ikona prolazila od 20. do 25. rujna, a u našoj biskupiji bila je 24. i 25. rujna. U ponедjeljak 24. rujna, prije podne u 9 i 30 sati, o. Rodak

Krysztof iz pavlinskog samostana Svetog Pavla Pustinjača iz Sv. Petra u Šumi, s nekolicinom svojih suradnika dočekao je ikonu Gospe Čestohovske na izlazu iz tunela Učka na istarskoj strani, a nakon njena posjeta otoku Krku.

Nakon pohoda crkvi sv. Franje u Puli, gdje su je dočekali brojni vjernici, te zajedno s patrom Đurom održali molitveno bdište, kroz Vodnjan, Svetvinčenat, Žminj... stiže u supertarsku župnu crkvu sv. Petra i Pavla, gdje se već stoljećima časti njezina preslika, znamenita i čudotvorna slika Gospe Čestohovske, koja je po zapisu oca pavilina Pavla Subskog na Badnjak 1721. proplakala. Od tada pa sve do odlaska pavilina iz Svetog Petra u Šumi 1783. ova je crkva bila okupljalište hodočasnika. Prema sačuvanim dokumentima zagovorom Gospe Čestohovske dogodilo se više čudesnih ozdravljenja. U ponedjeljak navečer je

Gospe Čestohovske

Vjernici okupljeni oko lika Majke Božje Čestohovske

sv. misu u župnoj crkvi predvodio vlč. Milivoj Koren, uz sudjelovanje pavilina i svećenika Labinskog i Pazinskog dekanata, a propovijedao je o. Czeslaw Bielen. „Došli smo ovdje sa srcem najdubljih nakana, u ovaj prostor koji diše, zrači, odjekuje molitvom, na jedinstvenoj stazi prateći Mariju koja dolazi posjetiti svoju djecu; traži ljudsku suradnju i okuplja nas oko svoga lika. Najveća snaga i najdublji temelj koji se danas stavlja pred nas je rijeka Božje ljubavi. Danas nas pohađa Bog preko Majke Božje. Na veličanstveno natjecanje vjere potiče nas i poziva Sveti Otac proglašavajući Godinu vjere. Jesmo li spremni za ovu ‘olimpijadu’? Jesmo li spremni na ovo sudjelovanje, koje je prilika da pokažemo čiji smo i kome pripadamo?“ zapitao se o. Czeslaw i nastavio: „Ova noć pred nama – toliko grupa, pokreta, zajednica – ujedinjuje nas u težnji da želimo biti bolji. Ova riječ Evandelja provjerava se, testira se u susretu s drugima, u društvu u kojem se nalazimo. Možemo se pitati koji ključ našu dušu otvara? Nebeska Majka gleda sve te situacije, sve ljudе, društvo, Crkvu, i čitav svijet. Sretna je kad poslušamo što nam kaže. Poziva nas da budemo uz nju, uz Isusa. U ovom susretu učimo kako slušati, kako slijediti put Majke, najvjernije, najpotpunije. Nepobjedive pobjednice.

„Utječući se moćnom zagovoru Bogorodice, hodočašće “Od oceana do oceana” postaje tako velik znak vjere u pobjedu civilizacije života nad civilizacijom smrti. Crkve su tako na jedinstven način ujedinjene u velikoj odanosti i ljubavi prema Mariji, Majci Božjoj, čašćenju ikone, kao i snažnom zauzimanju u obrani ljudskog života i obitelji.

Neka se događa u nama ova radost susreta, ovaj zanos kojim smo tijekom mnogih stoljeća Crkvu gradili i voljeli. U jednostavnosti srca stanimo i danas pred našu Majku i u njezinoj prisutnosti učimo i učinimo se po njezinu srcu“, zaključio je pater Czeslaw. Cjelonoćno molitveno bdijenje koordinirala je zajednica Treće srce, a uz župljane i vjernike iz raznih strana Biskupije, sudjelovali su: Zajednica Treće srce iz Pule, mladi iz Pazinskog kolegija s ravnateljem vlč. Aleandom Castilom i vlč. Maksimilianom Ferlinom,

Katolički obiteljski centar „Nazaret“, Djelo Marijino (Fokolarini) iz Pazina, Radnici Milosrdnog Isusa iz Pule i Vodnjana, Štovatelji Milosrdnog Isusa iz Rijeke, molitvena zajednica iz Marčane i Loberike sa župnikom Jeronimom, molitvena zajednica Krista Uskrstog iz Višnjana sa župnikom Dariuszom, s. Janja Jurman i o. Mario Škrtić te pavljinska zajednica. Nakon jutarnje mise, uz sudjelovanje svećenika Pićanskog dekanata i palvina, Ikona je nastavila put prema Umagu. U umaškoj crkvi Uznesenja BDM prepunoj vjernika, predvođenih župnikom Rudjem Koračom, upriličeno je molitveno bdijenje i molitva krunice, popraćena marijanskim pjesmama. Nakon zvonjave zvona i uz Andeo Gospodnji vjernici su sa suzama u očima i burnim pljeskom ispratili Ikonu koja je krenula prema Italiji. Na putu do Hrvatske već je prošla oko 13 tisuća kilometara – kroz Rusiju, Bjelorusiju, Ukrajinu, Latviju, Litvu, Poljsku, Češku, Slovačku, Mađarsku, Rumunjsku i Sloveniju, te nastavlja svoje hodočašće u Italiju, Austriju, Lihtenštajn, Švicarsku, Njemačku, Belgiju, Veliku Britaniju, Irsku, Francusku, Španjolsku i Portugal. U Porečkoj i Pulskoj biskupiji za organizaciju dočeka Ikone bile su zadužene zajednice Treće srce i Centar za nerođeni život.

Blaženije je davati,

Svodeći svoj zlatomisnički račun, svečar Milovan u tolikoj je mjeri živio i doživio tu radost Radosne vijesti, koliko je pomogao ljudima da budu sretni.

Piše Tomislav MILOHANIĆ

Nedavno je vlč. Milan Milovan, ovogodišnji zlatomisnik, na jednoj nedjeljnjoj misi spomenuo u propovijedi govor svećog Pavla, gdje kaže: Blaženije je davati, nego primati. To je jedna rečenica koju se posebno citira, a nije zapisana ni u jednom Evanđelju, ali je ostala u kršćanskoj tradiciji. To je zapravo služba svećenika: učiniti ljude sretnima. Svodeći svoj zlatomisnički račun, svečar Milovan u tolikoj je mjeri živio i doživio tu radost Radosne vijesti, koliko je pomogao ljudima da budu sretni.

Vlč. Milan Milovan rođen je pred 75 godina u Režancima, župa Svetvinčenat, u brojnoj kršćanskoj obitelji. Već je nekoliko članova obitelji Milovan bilo na putu prema svećeništvu: Miroslav, Vjekoslav, Marijan i Milan, kao četvrti Milovan, te kasnije nešto mlađi Ivan. U užoj obitelji 10-ero je žive djece: pet sestara i petoro braće, od kojih je svećenik Milan najstariji. U ozračju kršćanskog duha odgajani, da vole Crkvu i svoj narod, pa je bilo sasvim normalno da netko iz obitelji podje u sjemenište. I tako je Milan krenuo na put prema svećeništvu. Osnovnu školu završio je u rodnom selu. Već 1949. kreće u Sjemenište u Pazin. Bila je to najbrojnija generacija Pazinskog sjemeništa u cijeloj njegovoj povijesti. Od osamdesetak učenika prvog razreda, otprilike trećina postali su svećenici, mnogi su još i danas u svećeničkoj službi. Snažan je bio odjek mučeničke smrti don Mira. „Osobno ne sjećam se pok. Bulešića, iako smo bili razmjerno blizu, selo do sela. Poznavao sam u selu Čabrunići, otkuda je naš djed i otkuda nosimo to prezime, njegovu rođenu sestruru i šogora, i druge ljude iz tog vremena. Svakako da se u Sjemeništu dosta o tome govorilo, ali ne previše glasno jer su takva bila

Vlč. Milan Milovan

Često se vlč. Milovan sjeća profesora Slavka Kalca koji je znao gimnazijalcima govoriti: Najprije budi čovjek, onda kršćanin i na kraju svećenik! Dakle, upravo ljudski s ljudima postupati, i kad se uspostavi kontakt na toj elementarnoj, ljudskoj razini, onda se može mnogo toga trajno zajedno stvarati.

razmišljanja. Dosta smo se bojali prisiljsaka Udbe“, prisjeća se vlč. Milovan.

Poratne godine i mobilizacija

U Sjemeništu su – po riječima zlatomisnika Milana – imali solidan odgoj, i intelektualni i duhovni. Poglavar su se zaista trudili da uz skromne materijalne mogućnosti, kakve su bile u tom poratnom vremenu, učine najviše što mogu. Smještaj bijaše skroman, velike spavaonice, dosta nezgrapne. Kao mlađi gimnazijalci, bili su svjedoci kako

Porezna uprava u Pazinu dijeli imanje Sjemeništa, ono malo imovine što je bilo, a i sami nisu mogli puno puta dobiti socijalno osiguranje, iako su im roditelji bili zaposleni. Mobilizacija, marš na Trst, atmosfera straha, nesigurnosti, stalna prijetnja Udbe, a s druge strane, u mladima se javljao jaki žar: žele ostati vjerni Crkvi i svome narodu. S obzirom na teške političke prilike i pritisak političkih vlasti na crkvene ustanove u to vrijeme (1957.), bilo je već zatvoreno sjemenište u Rijeci, Teologija u Rijeci i Teologija u Splitu pa je dobar dio studenata teologije bio prebačen u Pazin, tako da je Milan već te godine u proljeće počeo studirati teologiju u Pazinu.

Mora prekinuti studij na jesen da bi krenuo na odsluženje vojnog roka u JNA (7 mj. u Titogradu i 15 u Skoplju). Krećući iz Pule za Titograd, sjeća se da je nosio strogo zapečaćenu omotnicu gdje su bili svi mogući podaci, tzv. karakteristike mlađih vojnika. „Vjerujem da je već tamo bilo naznačeno da pohađam vjersku školu. U Skoplju sam imao svog osobnog špijuna, jednog Dalmatinca, i on je bio toliko lud da mi je rekao da mi je postavljen kao osobni špijun koji svakih 8 dana treba podnosititi izvještaje što radim, s kim se družim, molim li, idem li u crkvu. Dakle, cijelo sam vrijeme bio pod prisjom, a to se produžilo i dalje... Strašno je bilo živjeti u tom neprestanom strahu, pod pritiskom, na crnoj listi, i svi smo bili tako tretirani. Čak mi je u vojnu knjižicu upisano da bih trebao promijeniti pogled na svijet.“

Po odsluženju vojske vraća se na Teologiju u Pazin. Teologija je, iako u materijalnoj oskudici i uz neodgovarajući profesorski kadar u to vrijeme, pružila bogoslovima nešto jako dragocjeno,

nego primati

Ispred rodne kuće s majkom Marijom i ocem Ivanom, na dan Mlade mise

a to je oduševljenje za zvanje. Već nakon treće godine teologije, 26. 8. 1962., točno 11 godina nakon mlađe mise Miroslava Milovana, Milan je mladomisnik. Na Mladu misu išlo se pješice iz rodnog sela Režanci do župne crkve u Svetvinčentu. Propovijedao je pater Jerko Valković, koji je bio profesor crkvene povijesti i propovjedništva na Teologiji. Ozračje blagdansko, svečano, radosno! Nakon mlađe mise u rođnoj kući priređen je svećani objed uz mnoge prijatelje i uzvanike.

Kapelan u Labinu

Na jesen 1962. Milovan je imenovan kapelanom u Labinu, i putovao tamo cijelu godinu dana; tijekom tjedna u Pazinu na predavanjima, a preko vikenda na kapelanskoj službi u Labinu, pokojnom Ivanu Žufiću na ispomoć. Labinština je bila najraskršćanjeniji kraj Biskupije u to vrijeme. To je bio tradicionalno komunistički kraj. Labinjani su se onda ponosili svojom Labinskom republikom. Jednostavno, to se osjećalo. Kao mlađi svećenik, otvorena karaktera, pristupačan ljudima, Milovan nije doživio nekih neugodnosti ili prijepora s vjernicima. Davao se i ljudi su prepoznавali dobrohotnost njegovih postupaka.

Nakon dvije godine kapelanstva, imenovan je župnikom u Sv. Nedjelji Labinskoj i tamo ostao 6 godina, upravljujući župama Sv. Nedjelja, Šumber i Sv. Martin. Živo mu je ostala u sjećanju jedna zgoda. U Svetom Martinu predvodio je crkveni sprovod s petokrakom. Jednostavno je stavljen pred gotov čin; bile su takve prilike. Iza petokrake je išao križ, a kao mlađi nadobudni župnik procijenio je tada da je bolje ne praviti neke posebne probleme. Slavili su Boga kako su znali i

mogli, i to je ostalo zapisano u kronici župe u to vrijeme.

Nakon toga 16 godina službuje u Čepiću, s Brdom i Šušnjevicom. Bilo je to doba teške ekonomskog krize. U takvima je prilikama svećenik bio ne samo župnik, nego i prijevoznik, dobavljač, zabavljač, socijalni radnik, jer su bile takve potrebe. Tamo, osobito na Brdu, pa i u Šušnjevici, gotovo da nije bilo obitelji koja nije imala nekoga u Americi, a ondje su ostali uglavnom starci, nemoćni, bolesni pa ih je trebalo voziti i liječniku ili u bolnicu u Pulu, ili poći po dokumente kada je netko umro. Tako da je župnik bio i pravi socijalni radnik za mnoge te ljudi. I državne su vlasti bile toga svjesne i puno toga tolerirale. Problemi su bili što je svećenik bio stalno pod prisjetom tadašnje milicije iz Potpića, koja je itekako vodila evidenciju kuda se kreće i što radi. A župnik je uvijek bio uz svoje ljudi, srastao s njima i njihovim potrebama. „Nisam znao gdje će jesti ni gdje će piti. Hranio sam se kod raznih obitelji, uglavnom nenajavljeni; bila je takva klima da sam mogao doći, priključiti se kao član obitelji. Nekad sam dva puta ručao, nekad je bilo preskočeno. Ja sam se osjećao prihvaćenim i živio sam s tim ljudima.

Cetvorica Milovana, a peti, Marijan, za orguljama; Mlada misa, Svetvinčenat 26.8.1962.

Procesija iz Režanici u Svetvinčenat na Mladu misu

Ono što je rekla jedna starica dok sam bio u Šušnjevici: „Pa, gospodine, meni se pra da ste naš. Dakle, član obitelji.“

Kratak boravak u Americi

Tih osamdesetih godina pružila mu se jedinstvena prilika: poći u Ameriku na mjesec dana, prateći jednu staricu iz župe Čepić koja je imala dvojno državljanstvo, a preko "bare" su živjela njena četiri sina s obiteljima. Delikatna situacija: nedugo iza Titove smrti, Jugoslavija puca po šavovima; svećenici su itekako na udaru. Mladi fratar, hercegovački župnik u New Yorku, ponudio je Milovanu da vodi župnu misu i propovijeda pred 300 – 400 ljudi. „Nikad nisam pred toliko ljudi govorio. Tih godina prošao sam prve seminare. I tu sam se nekako našao u specijalnoj prilici. Znamo koliko je Udba pratila, i slušala, snimala. Poslije euharistije bili smo na mini-domjenku, druženju; dao sam intervju za njihov župni radio. Tom prigodom kažu mi kako je jedna stara Dalmatinka prokomentirala: 'Viđe se da viruje!' Što ćeš ljepše? A od toga živiš. To je za mene prekrasno.“

Iz bogate riznice životnog iskustva, vlč. Milovan uspoređuje svoju misiju seoskog župnika i gradskog. „Na seoskim župama župnik napamet zna tko ne pripada župnoj zajednici. U grads-

kim je župama obratno: zna one koji pripadaju župnoj zajednici. Dakle, jednostavno idemo iznutra. I tu zaista treba stvarati zajedništvo i crkveno pripadništvo. Stavljam naglasak na susret s obiteljima, i susret na čistoj ljudskoj razini. To je za mene bitno.“

Tijekom života gradio je vlč. Milovan mnoga prijateljstva, mnoga dugotrajna, duboka poznanstva, posebno početkom osamdesetih godina kada je počeo dolaziti kod Andrije Bilokapića u Pazin i u Pulu, na molitvene zajednice jednom tjedno, kasnije i dva puta. Ušao je u tadašnju molitvenu zajednicu

Karizmatski pokret; tu se našao i ostvario. I već 1980./81. bio je organizator dvaju vrlo uspjelih seminara u Pazinu koje su držali dr. Tomislav Ivančić i dr. Tomislav Pervan. Kasnije je bio nekoliko puta organizator ovih seminar u Puli, u Domu hrvatskih branitelja.

Uz molitvene zajednice dosta se svojevremeno angažirao u obiteljskom pastoralu, u bračnim zajednicama na razini Biskupije, te otuda mnoga prijateljstva i poznanstva. Tijekom svoje svećeničke službe stekao je lijepi broj prijatelja i ostao prijatelj s mnogim obiteljima s kojima i danas kontaktira i rado se viđa, obnavljajući uspomene.

Milovan je duhovni poticatelj, molitelj, neumorni hodočasnik. Već 1985. bio je prvi put u Međugorju i otada nebrojeno puta do danas, što je itekako djelovalo na njegov duhovni život, prijateljstva, poznanstva, proširena međusobna druženja s mnogima. Sudjelovao je na biskupijskom hodočašcu u Svetu zemlju 2000., šest puta bio u Lurd, u organizaciji Talijana, prijatelja iz Padove, iz zajednice koja je puno pomagala za vrijeme Domovinskog rata.

U dva navrata bio je pulski dekan, a prije toga u jednom mandatu labinski dekan. Najduži staž, osamnaest i po godina, bio je upravitelj župe Banjole,

Čepić devedesetih, vlč. M. Milovan, g. Sergio Fermeglia sa sinom svećenikom

Prva pričest u Gospi od Mora, 27.05.2012.

odnosno Premanture. Banjole je trebalo stvarati od nule. To je bila mala zajednica, tek 4 – 5 ljudi na misi. Tijekom svih tih godina stvorio je Milovan suradnju mnogih vjernika. Kad je otišao, Banjole su bile najjača vjerska zajednica na tom području. Vinkuran, dio župe Premantura, drugo mjesto po broju stanovnika, a Premantura na trećem, iako najstarija i sjedište župe, a Pomer mala župa koja je i danas dosta živahna.

Nakon smrti Miroslava Milovana pa do danas, 9 godina, župnik je župe Gospa od Mora u Puli, velike gradske župe u kojoj su bila uglavnom situirana vojna lica još od Austro-Ugarske, Italije, pa onda Jugoslavije. U novostvorenoj Hrvatskoj, nakon Domovinskog rata stvari su se temeljito, detaljno promjenile, ali još je uvijek ostalo i starih stanovnika. Župu krasiti lijepa, monumentalna, kasnoromanička crkva, s primjesama bizantske umjetnosti i prekrasnim mozaicima. Ali ono što čini župu jesu ljudi.

Za vlč. Milovana je župa uvijek bila i ostala na prvom mjestu. Svojih pedeset

Na seoskim župama župnik napamet zna tko ne pripada župnoj zajednici. U gradskim je župama obratno: zna one koji pripadaju župnoj zajednici. Dakle, jednostavno idemo iznutra. I tu zaista treba stvarati zajedništvo i crkveno pripadništvo. Stavljajam naglasak na susret s obiteljima, i susret na čistoj ljudskoj razini. To je za mene bitno.

zlatnih godina, s dvojicom kolega zlatomisnika, proslavio je krajem srpnja u Svetvinčentu, a na Gospu Snježnu služena je za tu prigodu svečana misa u crkvi Gospa od Mora, na kojoj je nadahnuto propovijedao vlč. Ilija

Jakovljević. Uslijedio je svečani ručak u Domu hrvatskih branitelja za osamdesetak uzvanika, kolega, prijatelja.

Često se vlč. Milovan sjeća profesora Slavka Kalca koji je znao gimnazijalcima govoriti: Najprije budi čovjek, onda kršćanin i na kraju svećenik! Dakle, upravo ljudski s ljudima postupati, i kad se uspostavi kontakt na toj elementarnoj, ljudskoj razini, onda se može mnogo toga trajno zajedno stvarati. I danas se Milovanu često javljaju mnogi s kojima je stvarao poznanstva tijekom svih tih godina njegova svećeničkog poslanja, ispunjavajući ga zadovoljstvom da može lijepo živjeti svoje prijateljstvo s ljudima. Vlč. Milan je duboko svjestan da svećeništvo nije zanat; zahtijeva kompletнog čovjeka. To je život, služba, poziv. Cijela osoba. Zato Katolička crkva ima taj blagoslov da ima celibatske svećenike, kaže Milan.

„Nisam se pokajao da sam svećenik, i to celibatski svećenik.“ A njegova je životna pouka: „Da znam da sam služio drugima, da sam pomogao. I da me i dandanas ljudi trebaju. Da mogu služiti. Biti na raspolaganju ljudima.“

Svaki je početak težak,

Što o početku nove životne dionice, srednjoškolskom obrazovanju, misle učenici Pazinskog kolegija, učenici koji su, barem većina njih, našli i novi dom u toj ustanovi, imate priliku čitati u sljedećem tekstu.

Prvaši u školskim klupama

Smatram da svakom treba neki izazov u životu, ponekad se treba odvojiti od svakidašnjice i iskušati nešto novo. Taj je izazov za mene Kolegij.

Na početku, kad sam došao kako sam se bojao. No, čim je prošlo nekoliko dana, osjećao sam se kao u obitelji. Prijatelji, s kojima sam u sobi, postali su mi kao braća. Hrana je u Kolegiju da ne može biti bolja. Izvannastavne su aktivnosti vrlo zanimljive. Najviše mi se sviđa šah jer mi pomaže da razmišljam. Od predmeta najzanimljiviji mi je grčki jezik jer sam oduvijek želio naučiti neki jezik koji se ne može učiti bilo gdje. Red se jako poštuje, što mi se sviđa. Nastava nije laka, ali ako se čovjek trudi, može to postati jer učitelji primjećuju našu aktivnost i trud.

Svi se dobro slažemo, ima i prvih simpatija. Vrijeme za učenje neki od nas još uvijek ne shvaćaju u potpunosti ozbiljno, ali doći će i za to vrijeme.

U Kolegiju ima previše stuba pa noge mogu zaboljeti. Svi su prijateljski raspoloženi. Učionice su lijepе, čiste,

sve je dobro očuvano. Hrana je super, samo da je ponekad ima više.

Bilo mi je teško jednom dijelu svog života reći zbogom. Iz Zagreba sam došla u srce Istre, u Pazin. Prvi je tjeđan bilo teško, ali uskoro sam se navikla na život u učeničkom domu. Upoznala sam mnogo krasnih prijateljica i prijatelja iz cijele Hrvatske. Bilo mi je teško slušati istarski naglasak, ali sam se i na to naviknula. Gradivo je znatno teže nego u osnovnoj školi, pogotovo matematika i fizika, ali su latinski i grčki jezik i povijest zanimljivi. Pohvala kuharicama, koje nasmiješene kuhaju za nas.

Sviđa mi se posebno zanimljiva nastava te profesori koji vole pomagati učenicima i dobro organizirano vrijeme učenja.

Učitelji su dobri, tolerantni, neki više, neki manje strogi, ali pravde ima! U domu je super. Dovoljno je slobodnog vremena i dovoljno vremena za učenje pa sve stignemo. Preporučujem svima koji žele nešto postati u životu, koji su relativno dobri i odlični učenici

u osnovnoj školi da dođu u Pazinski kolegij-klasičnu gimnaziju!

Znala sam da će vrijeme provedeno u Pazinskom kolegiju biti savršeno. Sva su moja iščekivanja ispunjena. Stariji su učenici puni razumijevanja, pomažu nam ako negdje zapne. Pomažemo si i mi koji smo zajedno u sobama.

Svi su nas dočekali s pozitivnom energijom i osmjehom na licu. Naravno da je bilo i težih dana, kada je nedostajao vlastiti dom, no taj osjećaj brzo prođe. Postali smo jedna velika obitelj.

Škola odlično funkcioniра i ne žalim što sam upisala baš tu školu jer će me, sigurna sam, odlično pripremiti za budućnost. Svako jutro svi smo umorni od proteklog dana tako da zaglibimo u krevetu koliko je god moguće. Budilice nikad ne čujemo, kao da smo mrtvi u krevetu. Škola je stvarno odlična, profesori su odlični. Najvažniji im je učenik, pa škola, pa tek onda oni i njihova plaća, i to svi mi poštujemo. Malo mi je žao što su matematika i fizika previše lake, ali su ostali predmeti znatno teži.

ali i izazovno lijep

Rad po skupinama

Ova mi se škola jako sviđa. Sretna sam što sam dospjela u nju. Iskreno, nisam očekivala da će biti tako lijepo. Pred mnom je velik zadatak – učiti i truditi se.

Drago mi je što se svi slažemo i djelujemo kao cjelina. Ima nas iz svih dijelova Hrvatske. U domu je odlično, odgajatelji su dobri, uvijek spremni pomoći. Profesori su pošteni, pomažu nam koliko god mogu. Program je težak, ali isplati se, jer nakon ove škole bit ćemo mladi, pametni ljudi spremni za fakultet.

Moj prvi dojam o školi nije me puno iznenadio jer su ovu školu pohađali moji brat i sestra. Još se uvijek sjćam kako sam kao malo dijete veselo dolazio po svog brata ili sestru, a nedjeljom ih tužno isprao. Vrlo sam sretan što sam upisao ovu školu.

U ovoj školi mi je super, jedino me iznenadio nulti sat koji počinje u 7,40 pa smo svi pospani, a tada malo teže razmišljamo.

Moj je stav da ako želiš nešto postići, trebaš se za to i potruditi i zaslužiti to. Ovdje postoje osobe koje se za nas

brinu i pokušavaju nam biti uvijek od pomoći.

Moram reći da mi je ovo neočekivano i uhvatilo me nespremnim: moram pisati o svojim osjećajima i dojmovima. Mogu ukratko reći da sam sretan, iskreno sretan jer sam okružen voljenim osobama. Trenutno nemam nikakvih problema koji bi mogli narušiti moju sreću. Nadam se da će tako i ostati jer osjećaj iskrene sreće nešto je najljepše što se može dogoditi čovjeku.

U školi je teško i zahtjevno, kao i u svakoj gimnaziji, ali nam je ipak lijepo. Nedostaje nam obitelj, naša kuća, ali s vremenom ćemo se na to naviknuti.

Isprva mi se Pazinski kolegij uopće nije sviđao te se nisam mogao, a ni htio uklopiti. S vremenom sam stekao prijatelje te posve promijenio mišljenje o ustanovi.

Naš Kolegij, naš veliki dom, prava je topla kuća ljubavi. Sve je ugodno i međukano i ništa nije onako strašno kako su nas stariji plašili da će biti, i hrana je ukusna, i kreveti su udobni, i pločice u kupaonici čiste su. Svi se smješkaju i svi su dobro raspoloženi. Sve je kako bi u

jednom domu trebalo biti. Škola je velika pa sam se u početku znao izgubiti tražeći učionicu.

Moja su očekivanja ispunjena: škola je super. Jedino je problem što su obavijesti o izmjenama u rasporedu sati postavljene prekasno.

Prije svega: kolači su izvrsni!!! Dojmovi su pozitivni, samo je školsko zvono preglasno. Sviđa mi se to što i mi koji nismo u domu, možemo sudjelovati u raznim aktivnostima.

Kad sam dolazio, očekivao sam drukčije prijatelje, više ukočene. Ugodno sam se iznenadio kad sam video da su mnogočemu slični meni, ali i drugačiji te da tu različitost dobro prihvaćaju i cijene.

Pripremili učenici 1. razreda Pazinskog kolegija-klasične zajedno s prof. Orijanom Paus

(Napomena: prof. je samo zadala temu i lektorirala, dojmovi su doista učenički; svi negativni dojmovi uključeni su u ovaj tekst – više ih jednostavno nije bilo, a oni pozitivni koji se ponavljaju, izostavljeni su.)

Mladi kod groba

Nakon Trsata i Brijuna, svoja rujanska hodočašća mladi iz Kaštelira, Labinci, Premanture i Pomera završili su molitvom kod groba sluge Božjega Miroslava Bulešića. Grob budućeg blaženika posjećuje sve veći broj vjernika, osobito mladi. Zbog obrane vjere i ljudskog dostojanstva u poratnom razdoblju bezumlja podnio je mučeničku smrt. Oplemenjeni i duboko dirnuti njegovom vjerom i mučeništvom prije nego su se razišli zajednički su i svaki u svom srcu zavapili: "Miro, pomozi nam!"

Uredio Željko MRAK

Već više godina zaredom vlč. Marijan Kancijanić sa suradnicima organizira izlet za djecu župa Kaštelir i Labinci. Time želi nagraditi aktivnu djecu u župi i potaknuti druge na aktivnost. Ove godine izlet je organiziran u subotu 15. 9. 2012. Manjim autobusom 14-ero djece i 14 odraslih u pratinji pošlo je na Brijune, a potom u Svetvinčenat. Nakon kratkog druženja na obali Fažane, obavivši „formalnosti“ brodom su u ugodnoj vožnji stigli na Veli Brijun. Zatim su u simpatičnoj vožnji „vlakićem“ obišli otok, uživali u ljepoti prirode, slušali od voditeljice o prošlosti otoka, vidjeli mnoge životinje – jedine stalne stanovnike otoka i upoznali se s kulturnim vrijednostima otoka. Program posjeta Velom Brijunu okrunjen je, kao i svake godine, zajedničkom fotografijom pred poznatom maslinom starom 1600 godina. U 12,00 sati vratili su se brodom u Fažanu, gdje se njihovu ugodnom druženju priključio mjesni župnik vlč. Ilija Jakovljević. Potom je sve ugodno iznenadio svojim posjetom biskup u miru mons. Ivan Milovan, koji se sa svima pozdravio, a djecu potaknuo da budu aktivni u župi. Župnu crkvu i župnu kuću u Fažani, kao i kulturne vrijednosti u njoj, predstavio je vlč. Jakovljević. Posebno je pohvalio zauzetost kojom se ističu njegovi župljani na svim područjima u životu župe.

Potom su se u hodočasničkom duhu uputili u Svetvinčenat, gdje ih je radosno dočekao župnik Rikard Lekaj. U župnoj crkvi govorio je o sl. B. Miroslavu Bulešiću: o prilikama u kojima je

Ministranti iz Kaštelira i Labinci na Brijunima

proveo svoje djetinjstvo, pripremanju za svećenika, o njegovu kratku, ali zauzetu svećeničkom djelovanju i na kraju o mučeničkoj smrti u Lanišću, 24. 8. 1947. g. Mladima je predstavio vlč. Mira Bulešića kao uzornog svećenika, kojega bi trebali slijediti i današnji mladi, kao što su ga slijedili brojni mladi u ono vrijeme, osobito u njegovoj župi, Svetvinčentu. Zahvalni mладом i poletnom župniku g. Lekaju za širokogrudnost koju im je iskazao, nakon kraćeg zadržavanja u Svetvinčentu, umorni, ali zadovoljni i zahvalni Bogu za sadržajan izlet i hodočašće na grob budućeg blaženika, vratili su se kući. (M.K./L)

Vjernici župa Premanture i Pomera na Trsatu i na grobu mučenika vlč. Miroslava Bulešića

Vjernici župa Premanture i Pomera sudjelovali su u subotu 1. 9. 2012.

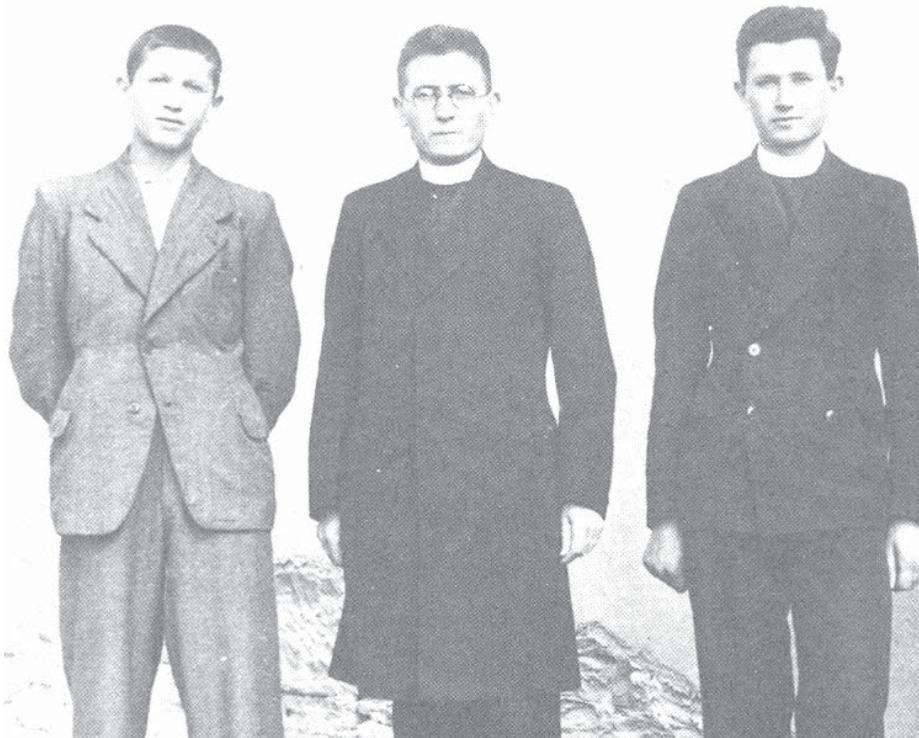
god. zajedno s cijelom biskupijskom obitelji Porečke i Pulsko biskupije u tradicionalnom hodočašću na Trsat. „Ovaj godišnji susret kod Majke Božje Trsatske za nas je postao iznimno trenutak molitve, obraćenja i prošnje potrebnih milosti kod naše nebeske Majke. Iskustvo hodočašća na Trsat jača naše zajedništvo i prožima nas radošću i Božjom ljubavlju“, riječi su vlč. Joela.

Posljednjih sedam godina povratak u župu biva obogaćen ručkom i posjetom nekoj od crkava naše biskupije. Ove godine posjetili su grob sluge Božjega Miroslava Bulešića u Svetvinčentu. Vlč. Rikardo Lekaj, domaći župnik, primio ih je s velikom radošću i sa žarom duše predstavio lik našeg mučenika. O tim podacima o životu vlč. Bulešića i na poseban način o krvavoj krizmi u Lanišću, imali su prilike čuti i u drugim zgodama, ali ti događaji i čitav njegov život uvijek iznova imaju sna-

budućeg blaženika

gu razvedriti dušu, ohrabriti i poticati na svetost. „Vjernost i odanost mučenika Miroslava i uskoro blaženika dokaz su Božje milosti kako da od slabih ljudi učini svjedoke vjere; divili smo se umijeću Božje milosti u ovom mlađom svećeniku, kao i njegovoj otvorenosti djelovanju Duha Svetoga. Sigurno je, svetost ne ostavlja nikoga ravnodušnim, ona je ljepota koja odgovara čovjekovoj duši. Tako ni mi nismo ostali ravnodušni. Ovaj posjet grobu našeg budućeg blaženika ostavio je u vjernicima Premanture i Pomea nezaboravan dojam jer nas je ohrabrio da se trpljenjima koja su prisutna u našim životima suočavamo s vjerom i pouzdanjem u Božju snagu, poput našeg don Mira“, nastavio je o svojim jakim dojmovima vlč. Joel.

Jedna poveznica između Premanture i don Mire je mons. dr. Ivan Pavić, premanturski sin, koji ga je pratilo dok je bio u sjemeništu u Kopru i poslije u Rimu, kao i kasnije u njegovu pastoralnom služenju. Nakon mučeničke smrti don Mire, samo je njegovoj majci i don Paviću bilo dopušteno prići njegovu tijelu. Znano je kako je u teškim situacijama

Sjemeništarač Vlatko Lakoseljac sa vlč. Ivanom Pavićem i bogoslovom Miroslavom Bulešićem

jama mons. Pavić znao reći: "Miro, pomozi", što dokazuje njegovo uvjerenje u svetost i moći zagovora don Mire. Posjet su završili kod groba budućeg blaženika moleći za njegovu skoru beatifikaciju, za nova duhovna zvanja, kao i za naše osobne potrebe.

Oplemenjeni i duboko dirnuti njegovom vjerom i mučeništvom prije nego su se razili zajednički su i svatko u svom srcu zavapili: "Miro, pomozi nam!" (J. C./L)

Ponovno smo hodočastili u Rimaniće

PIĆAN U kolovozu su vjernici župe Pićan ponovno hodočastili na svoj omiljeni briješ nasuprot Pićna, u Rimaniće. Deseta je godina hodočašćenja, pa je razlog za sudjelovanje bilo još i više. Ovo hodočašće bilo je obogaćeno još jednim novim putom, a to je Križni put. Vjerom nadahnuti župljan postavili su četrnaest postaja Križnoga puta uz šumski put od Pedrovice do Rimanića, s četrnaest jednostavnih križeva izrađenih od bagremovih otesanih stupova i s pločicama koje označavaju broj postaje. Simbolično je to i prigodno s obzirom na desetu obljetnicu ovih naših hodočašća, ali i u odnosu na odredište tog našeg puta, a to je Majka Božja Kraljica Mučenika kojoj se idemo pokloniti, kao i spomen na mučki ubijenog slугa Božjega Miroslava Bulešića kojima je u zajedništvu podignuta kapelica u čast, 2002. g. o 55. obljetnici nevino prolivene krvi svećenika Miroslava Bulešića. Vjerujemo da je upravo Majka Božja Kraljica Mučenika uzela u svoje majčinsko okrilje i zagovor, zbog vjere predane Njezinu Presvetom Sinu, podmuklo ubijenog, mladog svećenika Miroslava Bulešića i da mu priprema put uzdignuća na stupanj blaženosti. Kako su upravo ovo dani spomena na mučeničku smrt Miroslava Bulešića te je upravo sada „odnovljen“ u molitvi i ovaj križni put, to je vlč. Antun Kurelović predložio da ubuduće na hodočašću u svibnju molimo Krunicu (ružarij) u čast Majke Božje, a u kolovozu Križni put posvećen Isusovoj muci i smrti, a po njoj i svim mučenicima, pa tako i našemu Miroslavu Bulešiću. S nama je bio i Darko Švić iz mjesta Švići, jedan mladi čovjek koji je u Domovinskom ratu ostao bez vida. Otac je petoro djece, pun je optimizma i životne vredrine, uvijek nasmijan i duhovit i sa svojim štapom uz svoju suprugu i s puno vjere kroči naprijed. On nam može biti primjer kako se najdalje i najdublje ipak vidi srcem i kako se može prevladavati životne muke i poteškoće. Nakon završene molitve s litanijama Majci Božjoj i kraćeg podsjećanja na dane pred mučeničku smrt Miroslava Bulešića uz Rajska Djeru, kraljicu Hrvata, dobri ljudi iz Rimanića i Pedrovice dočekali su nas s obiljem ića i pića i posebno ispečenim kruhom, bijelim i kukuruznim. Od srca hvala svima, a najviše našoj Nebeskoj Majci koja sigurno prati svako ovo naše hodočašće i svako učini još ljepšim i bogatijim. (D. S.)

Održan drugi zavičajni kviz Krasna zemljo

Pobjednička ekipa Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile

PAZIN U Pazinu je u subotu 29. rujna 2012. godine održan drugi zavičajni kviz Krasna zemljo – quiz regionalne Meraviglioso Paese na kojemu je sudjelovalo 8 parova učenika iz osnovnih škola te 7 parova učenika iz srednjih škola s područja Županije. Organizator natjecanja bilo je Katoličko društvo prosvjetnih djelatnika Istre mons. Antuna Heka (KDPDI) u suradnji s Pazinskim kolegijem – klasičnom gimnazijom i nastavnicima povijesti. Pokrovitelj je i ove godine bila Istarska županija – Regione Istria, tj. njezin Upravni odjel za kulturu, kao i Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu. Nakon svečanog otvaranja, koje su uljepšali učenici Pazinskog kolegija, OŠ Vladimira Nazora Pazin i vokalna skupina Rožice GSŠ J. Dobrile Pazin, održan je prvi dio natjecanja – rješavanje testova znanja o istarskoj povijesti 19. stoljeća s osvrtom na lik i djelo biskupa Dobrile. Naime, ovogodišnji je kviz posvećen 200. obljetnici rođenja ovog narodnog velikana, kao i 100. obljetnici skladanja istarske himne Krasna zemljo.

U duhu promicanja zavičajnosti natjecateljima su podijeljene zaporce s nazivima tradicionalnih istarskih gastronomskih specijaliteta. Zasigurno je i to, uz dobru marendu, pridonijelo veselom raspoloženju među mladima. Nešto prije 10 sati na glavnom pazinskom trgu začuli su se zvuci limene glazbe koja je vodila građane do Spomen doma ispred kojega je upriličeno

svečano otvorenje terenskoga dijela natjecanja. Limena glazba Pazin i dječja sekcija Folklornog društva Pazin svojim su nastupom na osobit način doprinijeli cilju kviza – promicanju ljubavi prema zavičaju i domovini. Terenski dio natjecanja obuhvaćao je svojevrsnu potragu za blagom – prepoznavanje detalja u kulturno-povijesnoj baštini Pazina. Ipak, kako pazinski đaci ne bi bili u prednosti, ovaj dio zadatka mogao je donijeti samo četvrtinu od maksimalnog broja bodova osvojenih na kvizu. Osim kulturne i edukativne dimenzije, terenski je dio imao i onu sportsko-rekreativnu. Užurbana mladež odjevena u originalne majice s prepoznatljivim akreditacijama, tijekom više od sat vremena razvedrila je ulice grada nad kojim su se nadvili tmurni oblaci. Na cilju, koji se nalazio u Pazinskom kolegiju, bilo je doista uzbudljivo – utrkivalo se do posljednjeg daha. Ali vrijedilo je truda – najbrži su dodatno nagrađeni. Nakon ručka kratko je i sunce obasjalo grad – netko

bi rekao: i nebo se obradovalo pobjednicima. Ali zapravo, svi su sudionici pobjednici. Doista, trebalo je uložiti mnogo truda kako bi se naučilo gradivo koje je, nažalost, samo djelomično obuhvaćeno nastavnim programima. Ipak, na svakom se natjecanju ističu oni najbolji. Tako su u kategoriji OŠ 1. mjesto osvojili Filip Rabar i Nikola Lukež iz OŠ V. Nazora Pazin – mentorica prof. Mila Anzur. Drugo mjesto pripalo je Luki Šviću i Eriku Lovriniću iz Potpićna – metor prof. Serđo Kršulja. Treće mjesto osvojili su učenici iz OŠ Veli Vrh, Pula: Eleonora Pliško i Marin Milikić, predvođeni mentorom prof. Igorom Jovanovićem. U kategoriji SŠ 1. je mjesto pripalo Aleksandaru Pupovcu i Karlu Srdoču iz Gimnazije i strukovne škole J. Dobrile Pazin, u pratnji mentora prof. Igora Dobrića. Drugo mjesto osvojili su Leona Bokulić i Sanjin Jovanović iz SŠ M. Balote Poreč, predvođeni mentoricom prof. Sanjom Banko, dok su treće mjesto osvojili Elvis Božac i Ivan Gržetić iz Gimnazije Pula – mentor prof. Željko Šek. Učenici su nagrađeni vrlo vrijednim knjigama i diplomama.

Ostale škole čiji su učenici sudjelovali na natjecanju bile su: OŠ J. Šurana Višnjan, OŠ V. Nazora Rovinj, OŠ J. Rakovca Sv. Lovreč, OŠ Tar – Vabriga Tar, OŠ M. Vlačića Labin, OŠ Poreč, SŠ M. Blažine Labin, SŠ Buzet, SŠ Z. Črnje Rovinj i SŠ V. Gortana Buje. Mnogo fotografija i dodatnih informacija moguće je pronaći na www.krasna-zemljo.info. (L)

Pobjednička ekipa Osnovne škole Vladimira Nazora

Kritika mora biti znalačka, pravedna i poštena

Takozvani političari u modernom demokratskom, globaliziranom svijetu ne utječu na bitne tijekove društvenog stanja nego su tek dirigirani upravitelji svjetskih moćnika.

Piše dr. Mario SOŠIĆ

Posebno u kriznim vremenima, kao što je ovo, javnost svoju srdžbu najčešće usmjerava prema politici i političarima. Političari postaju gotovo najomraženija stvorenja o kojima se govori s prijezirom i na najdrskiji način. Smatra ih se uzročnicima svih gospodarskih i socijalnih zala koja se javljaju u nekom društvu. Tu svoju odbojnost prema politici i političarima javnost izražava u dnevnoj međusobnoj komunikaciji, na raznim medijskim forumima, ali i na javnim prosvjedima i masovnim rušilačkim akcijama kakvi smo trenutno svjedoci i u razvijenim europskim zemljama.

Ispada, općenito, da bi svi problemi nekog društva i države bili riješeni već time kad bi se imalo neke druge, i drugačije, političare koji će biti pošteni, pravedni, radišni, pametni, moralni, humani, itd. I što se događa? Na izborima se, uglavnom pod medijskim i drugim pritiscima i interesima, mijenjaju vladajuće političke opcije (Francuska, Hrvatska, Slovenija...) ili se odnekud, i nekog, dovode »spasioci« i takozvani »neovisni stručnjaci« (Italija, Grčka...). Narod se na kratko vrijeme oduševljava obećanjima, »iživljava« se nad odlazećima i plješće novodošlima. Ali ubrzo se shvati da se stvari ne mijenjaju na bolje, čak se u nekim aspektima i pogoršavaju, i igra je opet na početku. I što sad? Nanovo započinje ista kampanja i isti govor, o nesposobnim i zlim političarima koji su uzročnici svem društvenom zlu, ali i našim tegobama. No, zapitajmo se je li

takov izražaj ispravan i je li takvim javnim mnenjem i stavovima pogodena prava dijagnoza uzročnika križnog društvenog stanja? Prikrivamo li time možda vlastite slabosti i krivnju za »naš neuspjeh« ili izražavamo i veliko nepoznavanje društvenih odnosa i neznanje oko mehanizama formuliranja i donošenja odluka?

Odgovor na prvo pitanje jest negativan, a na drugo pozitivan. Zašto? Pa zato što je više nego očito da takozvani političari u modernom demokratskom, globaliziranom i komercijaliziranom svijetu ne utječu na bitne tijekove društvenog stanja i razvoja u svojim sredinama. Oni nemaju moć koju im narod, prema ranijim odnosima, pridaje. Oni su tek dirigirani upravitelji regionalnih i svjetskih moćnika raznih vrsta: EU-a, MMF-a, USA i njenog vojno-obavještajnog lobija, kontroliranog financijskog kapitala i agencija, energetskih i komunikacijskih monopolskih korporacija, itd.

U takvom stanju stvari, političare i nemaju krasiti nikakve posebne vrline. Oni, dapače, ne smiju, niti trebaju biti moralni, pametni, odani, domoljubni. Važno je da znaju slušati i pokoravati se »višim interesima« i da te interese bespovorno štite i ostvaruju, pa i pod cijenu štete prema drugim narodima ili vlastitim građanima. Ako je političar tako dobar upravitelj, onda smije i za sebe uzeti, a ako nije, onda mu slijedi gubitak vlasti, pa i progon.

Za ilustraciju ovih tvrdnji može se posegnuti i za imenima raznih suvremenih svjetskih državnika. Ali prisjetimo se tek nekih slučajeva vanjskih ultimativa i povezanih hrvatskih nacionalnih gubitaka za vrijeme naših upravljača: F. Tuđmana (zaustavljanje Oluje pred

B. Lukom, prodaja HT-a), I. Račana (nadležnost haškog suda za Oluju, prodaja banaka, INA-e), S. Mesića (otvaranje i predaja tajnih dokumenata i transkriptata haškom tužiteljstvu i stranim službama, umirovljenje generala domovinskog rata), I. Sanader-a (odustajanje od ZERP-a, INA), J. Kosor (Arbitražni sporazum), Z. Milanovića (Ratifikacija sporazuma s BiH, koncesije za izgrađene autoceste).

Slične primjere možemo naći i za slučajeve gdje su »se iskazali« naši vodeći regionalni političari. Tvrđili su, većina im je pljeskala, kako će se spasiti Pazinku, Puris, Istarsku banku, kako se neće graditi Plomin II i sada Plomin III na ugljen, kako se izgradnja istarskog Y-a uvjetuje izgradnjom istarskog X-a (spoј s Labinštinom), itd. Poznato nam je što se u konačnici dogodilo. Sve se dogodilo suprotno, iako to ujedno ne znači da je bilo na našu štetu. Ali o konačnom ishodu ipak su odlučili neki drugi, »viši interesi«, a ne politika.

Ovi slučajevi, kao i velik broj ostalih sličnih, samo su pokazali da i mi u Istri imamo poslušne i za druge (vanjske i unutarnje) interese dobre upravljače. Zbog toga je toj strukturi i osiguran jedan od najdužih i stabilnih političko-upravljačkih vjekova u hrvatskoj političkoj arenii. K tomu, za razliku od ostatka Hrvatske, istarsko javno i biračko tijelo honorira takvo ponašanje i vlast, a veoma je kritično i gotovo neprijateljski raspoloženo prema pojedinačnim i grupnim izrazima i najmanje kritike na takvu istarsku upravljačku vlast i strukturu. Ova vlast i njezini politički i ideološki slijednici, čak, često i suprotno činjenicama, monopoliziraju politički kritički izraz usmjeravajući ga isključivo na integralnu kritiku središnje hrvatske vlasti u Zagrebu. U pravilu žestoko, kad je riječ o desnim koalicijama, a bitno manje (iako nelojalno), kad je ljevica na vlasti.

Od gole i promašene kritike, bez rada, kako kaže naš narod – »ni kruha«.

Pisma i dokumenti biskupa Dobrile

U petak 28. rujna, u povjesnoj dvorani episkopija Eufrazijeve bazilike, porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša svečano je otvorio izložbu „Juraj Dobrila (1812. – 1882.)”, povodom dvjestote obljetnice rođenja, koja u pismima i dokumentima donosi prikaz o životu i djelovanju tog velikana istarske povijesti.

POREČ Izložba, održana u organizaciji Državnog arhiva u Pazinu, rezultat je trogodišnjeg projekta kojim se sustavno prikupljalo i evidentiralo povjesno gradivo o biskupu Dobrili te njegove zapise i korespondenciju. Dokumenti i pisma čije su preslike predstavljene ovom izložbom potječu iz privatnih zbirk i 25 ustanova iz Hrvatske, Slovenije, Austrije, Italije, Češke i Vatikana. Izložbom se želi odati počast ovom hrvatskom velikanu i predstaviti rezultate projekta koji je u pazinskom arhivu započet u kolovozu 2009., rekao je u svom obraćanju ravnatelj pazinskog Državnog arhiva dr. sc. Elvis Orbanić te nadodao kako postoji namjera da ova izložba bude predstavljena i u inozemstvu, napose u Beču gdje je biskup 1842. diplomirao na Augustineumu i kasnije bio predstavnik u bečkom parlamentu od 1861. do 1867., i u Trstu gdje je bio ordinarij tršćansko-koparski u razdoblju od 1875 do 1882. Dr. Orbanić je u ime organizatora izrazio posebnu zahvalnost Dobrilinim nasljednicima, porečkim biskupima, na raspoloživosti i suradnji tijekom realizacije projekta: biskupu u miru mons. Ivanu Milovanu te sadašnjem biskupu i domaćinu izložbe mons. Kutleši. U ime županije istarske okupljenima se obratio Vladimir Torbica, pročelnik Upravnog odjela za kulturu, koji je prenio pozdrave župana Ivana Jakovčića te naglasio kako je Županija ponosna što može biti dio tog projekta kojim se predstavlja lik i djelo biskupa Dobrile. O Dobrilinu djelovanju u domeni hrvatskog narodnog preporoda u Istri govorio je akademik Petar Strčić, napose istaknuvši njegovu izraženu svijest glede nacionalnog identiteta te potrebe opismenjavanja puka na narodnom jeziku, pa je na tragu tih nastojanja 1854. inicirao tiskanje prvog molitvenika „Otče, budi volja tvoja“ te

Na otvaranju izložbe

podupirao izdavanje prvi hrvatskih novina u Istri, Naše sloge. „Biskup Dobrila, po svojim zaslugama na području pedagoškog, pastoralnog i karitativnog rada pripada plejadi biskupa ovih prostora koji su svoja nastojanja usmjerili na poticanje razvoja i napretka“, rekao je, između ostalog, biskup Kutleša te proglašio izložbu otvorenom.

Umjetnički segment svečanosti otvaranja izložbe glazbeno su upotpunile učenice porečke Glazbene škole „Slavko Zlatić“ izvedbama na flauti, a ulomke iz Dobriline korespondencije i dnevnika pročitao je glumac Istarskog narodnog kazališta Valter Roša. Katalog izložbe, u izdanju Arhiva, potpisuje autor izložbe Markus Leideck, a projekt izložbe finansijskom je potporom omogućilo Ministarstvo kulture. U ispunjenoj dvorani Episkopija svečanosti otvorenja nazočili su i: biskup u miru mons. Ivan Milovan,

generalni vikar Porečke i Pulsko biskupije mons. Vilim Grbac, v. d. kancelara preč. Sergije Jelenić, porečki dekan preč. Željko Zec, pročelnik vijeća za arhive porečke i pulske biskupije mr. Ilija Jakovljević, te drugi župnici, predsjednik Čakavskog sabora Slavko Krajcar, porečka dogradonačelnica Nadia Štifanić Dobrilović, predstavnik Grada Pazina Renato Kalac, načelnik Općine Tinjan Mladen Rajko, prorektorica za nastavu Sveučilišta Juraj Dobrila Đeni Dekleva Radaković, predsjednik Istarskog književnog društva vlč. Mladen Juvenal Milohanić, predsjednik Istarskog ogranka Hrvatske paneuropske unije Stanko Mališa i drugi. Po završetku programa upriličen je domjenak s gastroenološkim delicijama iz Dobrilina rodnog Tinjana, općine koja se posljednjih desetljeća profilira kao renomirano vinorodno područje. (G. KRIZMAN)

Blagoslovljena kapelica Kraljice Mira

Okupljeni vjernici na blagoslovu kapelice

LINDAR, FUNČIĆI U nedjelju 7. listopada o. g., na dan kad se po katoličkom kalendaru slavi spomen Krunice BDM, u lindarskoj župi u selu Funčići, mons. Ivan Milovan, biskup u miru, svećano je blagoslovio jednu novu kapelicu u toj župi i poveći kip Djevice Marije, Kraljice Mira. Kip su donijeli iz Međugorja supružnici Nada i Darko Brumnić koji su ga željeli imati u dvorištu svoje kuće u novoj kapelici uzidanoj u čast Majci Božjoj. Podignutu kapelicu, koja je vrlo lijepa i skladna, sam je projektirao i svojim rukama sazidao njihov mladi sin Marko. Te nedjelje u 16 sati okupilo se preko stotinjak ljudi iz bliže i dalje okolice da u pobožnoj znatiželji prisustvuju rijetkom vjerskom obredu blagoslova nove kapelice te da i na ovaj način iskažu pohvalu i priznanje dobroj lindarskoj obitelji Brumnić koja je željela i time javno pokazati svoju odanost Djevici Mariji. Prije blagoslova okupljene vjernike i biskupa Ivana Milovana, biranim je riječima pozdravio domaći župnik Ivan Bartolić. Podsjetio je nazočne da na području lindarske župe ima sada sličnih, većih i manjih, 17 kapelica od kojih su četiri novo sazidane, a sve su druge tijekom prošlih 15 godina obnovljene i pristojno uređene nakon što su za vrijeme komunizma neke bile sasvim porušene, druge zapuštene i u neuglednu stanju. Te brojne kapelice na Lindarsčini, sada čiste i lijepo uređene, podignute su i

tamo na raskrižjima, kraj cesta, uz neka sela, u dvorištima raznih domaćinstava, župljanim služe na čast, a kao i njima i svima su drugima koji prolaze kraj njih kao nabožni dragulji i znakoviti simboli među nama prisutne kršćanske vjere. Poziv su nam da je trebamo poštivati i prakticirati i u današnjem vremenu raširenog sekularizma i otvorenog nehaja za sve kršćanske vrednote. Nakon moljenja Krunice, popraćene marijanskim pjesmama, i nakon po obredu propisanog blagoslova, gospodin Biskup je uputio okupljenim vjernicima prigodne pobudne i poticajne riječi, na kraju kojih su mu svi radosno zapljeskali. Iza ovog jednostavnog, ali pobožno i prijateljski doživljenog ob-

reda, u prostranom je dvorištu obitelji Brumnić slijedio bratski agape za sve prisutne, uz veselu pjesmu s pićem i kolacima, kako se pohvalno kod nas čini na raznim crkvenim svečanostima. (I.B.)

Biskup Ivan Milovan blagoslivlja kapelicu

Vjera je preduvjet

Ne može se postići društveni napredak ako se zatire vjeru. Dobrila naglašava da su mnogi sinovi napustili Crkvu te se dali zavesti sotonskim naukom koji za cilj nema dobro pojedinca i društva. Društvo koje se zasniva na razaranju, uništavanju vjere i tradicije, društvo je propasti. Ove liberalne, protunaravnne ideje i danas vladaju u najvišim slojevima hrvatskog društva te se pokušava maknuti iz društva sve ono što Crkva promiče, na čemu se temelji jedno zdravo društvo.

Piše mr. sc. Ilija JAKOVLJEVIĆ

Društvena, gospodarska, politička previranja u devetnaestom stoljeću snažno će utjecati na vjerski život Crkve. Nova će gibanja potaknuti papu Piju IX. da sazove koncil, nakon četiri godine planiranja i pripremanja. Koncil je svečano otvoren 8. prosinca 1869. godine u bazilici sv. Petra u Vatikanu, a prekinut 20. listopada 1870. U tom razdoblju održane su četiri sjednice. Koncil je prekinut zbog predaje Rima, pada Papinske Države i njezina ujedinjenja s Italijom te nikad nije nastavljen. Plod su Koncila dva dokumenta: *Dei Filius* – dogmatska konstitucija o katoličkoj vjeri i *Pastor Aeternus* – dogmatska konstitucija kojom se definira papinska nezabludivost. Papina nezabludivost je dogma u katoličkoj teologiji prema kojoj papa ne može zabludit u pitanjima vjere i moralnog nauka kad naučava ex cathedra. To ne znači da on kao osoba ne bi mogao pogriješiti ili biti grješan, već se ta odluka odnosi isključivo na svečano izjavljivanje određenog nauka. Dosad su se pape samo jedanput poslužili tom odlukom, kad je proglašena dogma o uznesenju Blažene Djevice Marije na nebo, što je bio sadržaj vjere već u prvoj Crkvi o čemu svjedoče spisi iz 2. stoljeća (npr. *Dormitio Mariae*), kao i zajednička predaja Katoličke i svih Pravoslavnih crkava.

Sudionik ovog koncilskog zasjedanja bio je i dr. Juraj Dobrila, porečki i pulski biskup. Prije samog polaska na Koncil biskup Dobrila uputio je, 21. studenoga 1869., pastirsku poslanicu svim vjernicima u kojoj obrazlaže smisao Koncila, napose teološku opravdanost Koncila te poziva vjernike da ne

nasjednu na laži koje šire neprijatelji Isusa Krista.

Koncil je djelo Duha Svetoga

Biskup Dobrila na početku je svoje poslanice ponajprije tumačio apostolsko poslanje koje proizlazi od Isusa Krista te kako apostoli, svećenici i biskupi, nikad nisu sami u svome poslanju, nego je uvijek s njima Isus Krist, koji je rekao: „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.“ Dobrila jasno ističe: „Doista je dakle Isukrst po Duhu svetom vazda s apostoli i s njihovimi posljednicima; on ih podupire u njihovu radu i trudu; pomaga im vršiti njihovu službu svetu, navješćivat njegov nauk nebesni svim narodom, podjeljivat im milosti nadnaravske, i vladat sve pravoviernike.“ Međutim, njihovo misijsko poslanje nije apostole razdvojilo da se više nisu susretali nakon Isusova uzašašća na nebo, nego su ostali međusobno povezani. Sveza jedinstva među apostolima, Crkvom, bio je apostol Petar. Kao što je Petar okupljao oko sebe druge apostole i učenike, tako u ovom vremenu oko sebe na sveti Sabor okuplja papa, koji je znak jedinstva u Crkvi. Dobrila

ističe: „*Sveti Otac, Papa Rimski, namjestnik Isukrstov i posljednik svetoga Petra, ima oblast i pravo sazvati obćeniti crkveni Sabor, te mu je on i predsjednik; a s njim saboruju biskupi, posljednici svetih apostola, i oni između svećenika, kojim to pravo pripada po crkvenih pravilih.... Od onoga vremena su se apostoli skupljali oko svetoga Petra u svakoj znamenitoj sgodi i potrebi sveobče crkve svete. Tako su se apostoli sastali sa svetim Petrom, da izberu između učenika Matija, da bude apostol mjesto Jude izdajnika.*“ Biskup Dobrila naglasak stavlja na papinsku službu u vidu čuvanja jedinstva u Crkvi te govori o tome da ima pravo sazvati sabor, koji jedini može donositi nove „istine i nauke“. Stoga je razumljivo da Dobrila na Koncil gleda kao najznačajniji događaj za Crkvu u 19. stoljeću te puno očekuje od Koncila. Piše: „*Na ovom Saboru će se pomno iztraživati, pretresati, i odrediti sve stvari, koje se posebno u sadanju vele težko vrieme odnašaju i spadaju na slavu božju, na celovitost vjere, pristojnost službe božje, vječno ljudsko spasenje, nakanjanje i ponašanje svećenika i redovnika, na njihovo spasivo i pravo urednjeno obučavanje i očgovanje i ovršivanje zapovjedih crkvenih, poučavanje mlađeži kršćanske, na sveobče mir i slogu.*“

Koncil je iznad pape

Dobrila u cijeloj poslanici ističe važnost Koncila u životu Crkve, napose kad treba odlučiti o nekim bitnim stvarima u Crkvi. Koncilske odluke nisu čisto ljudske odluke, već u njima treba gledati nadnaravnu poruku. „*A crkva učeća, skupljena na obćenitom Saboru, niti uči, niti zapovieda samo čovječjom vlastju, nego ona čini to višnjom božastvenom oblastju, koju*

boljeg društva

„joj dade isti Isukrst...“ Neprljatelji Crkve pokušali su na sve načine u društvu diskreditirati sam Koncil, a time i njegove zaključke. Dobrila ističe: „Ali kako naudljiva osa usadi trublju svoju najradje u dobro i slastno voće: onako i ljudi neprljatelji Isukrstovi najdraže i najžestočije upiru otrovnii svoj ostan ili žalac na pribodni Sabor.“ Međutim, plodovi ovog Koncila nisu dali odgovor na ona goruća pitanja s kojima se Crkva susretala te Dobrila nije bio zadovoljan na koji je način završio Koncil, a napose porukama koje su došle s Koncila.

Neznanje je najveći problem nevjere

Koncil pokušava biti odgovor na gibanja u društvu koja su se okomila na Crkvu, napose na njezine pastire. Oni koji pišu javno protiv Crkve, ne pišu iz svojega uvjerenja, nego su plaćeni da blate Crkvu. „Neki od njih pišu proti vjeri i proti svetoj crkvi (a gdjekoji ni sam neveruje, što piše i laje), jer su za to obilno plaćeni; a da bi im se veća plaća ponudila, tad bi oni i rieču i pismom branili svetu nam vjeru i crkvu; oni skrbe samo za svoju trbušinu kao nema živina, te o njih pravo i gorovi sveti Pavel: „Tim je bog trbuš; oni se slave svojom sramotom, ter se staraju samo za zemaljske stvari.“ I danas nakon 140 godina na isti se način napada Crkvu, i to preko medija koji su u službi privatnih interesa ili državnih institucija koje imaju trajnu čežnju za obračun s Crkvom, koja je nositeljica istine i pravde.

Dobrila ističe da je od samih početaka Crkve bilo onih koji su širili krivi nauk te zlonamjerno pokušali zavesti vjernike i da će oni biti stalno prisutni. „Mnogo njih, naudušeni sotonskom mržnjom na prečastivu vjeru Isukrstovu, rad su ju sasma zatriti i iztriebit sa zemlje, i voljni su progmati službenike crkvene, svećenike Gospodove, ili barem zaprijeti, da ni malo neužmognu ni svjetovati ni pomagati prostodušnomu i blagoćudnomu narodu.“

Često su najveći neprljatelji Crkve oni koji nisu upoznali Krista, proučili Bib-

J U R A J

po milosti božjoj i svete apostolske Stolice
biskup Porečki i Puljski

častnomu svetjeničtu i ljubeznim virnim

Porečke i Puljske biskupije

POZDRAVLJE I BLAGOSLOV U GOSPODU!

Povratili su se opet dragocenni korizmeni dnevi, za koje nas opominje sveta mati crkva s besidami svetoga Pavla: „Evo sad je vreme najbolje, sad su dnevi spasenja“ (2. Kor. 6, 2). Prenda je svaki dan našega života velik dar božji, i da nam je svako vreme zato od Boga dano, da se njim okoristimo na njegovu slavu i za spasenje naše duše: ipak je korizma osobitim načinom vreme sveto i spasiteljno; jere muka, smrć i uzkršnje Isukerstovo dogodi se u toj dobi lita; zato je dostojno, pravedno i spasiteljno, da se najvećom pomnjom pripravljamo na vredno čestjenje ovih preuzvišenih otajstvata našega odkupljenja.

Gorka muka i smrć Isukerstova je najveći dokaz ljubavi božje k nam sa svim nevidanim. Da bi angel s neba, kao jednom k blaženoj Divici Mariji, sada k nam došao, ter nam radostnu vist s nebesih donio, govorio: „Gospodin Bog vas ljubi!“ o kako bi sreću našu u nami od radosti zaigrala! Ali što bi bila ta vist napravna dokazu neizmirne ljubavi: da je sam Bog u drugoj osobi presvetog Trojstva u pristolu vične slave sašao na zemlju; da je u najdubljim ponizjenju uzeo našu priliku i narav; da se je pustio kao jednom Josip egipatski po izdajniku Judi prodati, kao Abrahamov sin Isak žertveničkim nožem na dervu križa od židova; kao nedužan janjac zaklati: i sve to je on učinio, da dlig za naše grijhe platiti, da nas s Bogom pomiri, da nam opet vrata nebeska otvoriti, ter da nas od vikovičnoga pogubljenja odkupi (1. Jv. 2, 2). — I da bi mi govorili angjelske jezike, nikad nebi mogli veličine te ljubavi ričimi dostojno izkazati! Sam Isukerst nije izgovorio drugimi besidami te čudovite i častne žertve božje ljubavi, nego rečju: „tako“. Neizgovoriva čućenja probudjuju u svakom sreću, koje nije sasvim odvrnilo, ove reči Isukerstove: „Tako je Bog ljabilo svit (ili ljudi), da je i Sina svojega jedinorodjenjoga dao (na smrć), da nijedan nepoginje, koji u njega viruje, nego da ima život vični“ (2. Iv. 3, 16). „A nitko,“ tako reča jednom Isus, „nima veće ljubavi od ove, da tko dušu svoju položi za prijatelje svoje“ (Iv. 15, 13). Nu Isus je položio svoj život od svoje slobodne volje, jer je on sam hotio dati svoj život na žertvu (Is. 53, 7.), i nije ga podao za svoje prijatelje, nego za svoje najljutije neprljatelje; jer je svaki bezobrazni gršnik, koji nehaje ni za Boga ni za njegove slike zapovidi, neprljatelj božji i protivnik Isukerstov: „Dokle smo bili neprljatelji božji,“ tako piše sveti Pavel, „pomirili smo se s Bogom smrću Sina njegova,“ (Rimlj. 5, 10.). Tvrđe sreće od živca kamena mora onaj imati, koji neproplače, kad si živom viron u misli predstavi Isukersta, Sina božjega jedinorodjenoga, rođena od Oteca prije svih vikovah, Boga pravoga od Boga pravoga, „koji je prije postanja svita kod Oteca sјajnost slave i oblijeće bitja njegova“ (Hebr. 1, 3.), — kad si velim živom viron u misli predstavljmo Isusa na gori Kalvarij u najvećoj porugi i ponizjenju među dvima zločincima, na sramotnom dervu; kad ozbiljno mislimo na njegova presvetu glavu oštrim tternjem ovinčanu, na njegov prečastni i preljubezni obraz od okrutnikah nagđerdjen, na njegove dobrovorne ruke i noge čavli nemilo probodene, na sve preslavno tilo njegovo okrutno izranjeno:

Iz arhiva Porečke i Puljske biskupije

liju, nauk i život Crkve. „Ah, nevoljnici! oni hule na ono, čega nepoznaju, a što znaju, i onim još se služe na vlastitu svoju propast i vječnu pogubu.“ — ističe Dobrila. Današnji se napadi na Crkvu upravo temelje na nedovoljnom poznavanju Crkve – Isusa Krista.

Vjera je preduvjet za bolje društvo

Ne može se postići društveni napredak ako se zatire vjeru. Dobrila naglašava da su mnogi sinovi napustili Crkvu te se dali zavesti sotonskim naukom koji nema za cilj dobro pojedinca i društva. Društvo koje se zasniva na razaranju,

uništavanju vjere i tradicije, društvo je propasti. Ove liberalne, protunaravne ideje i danas vladaju u najvišim slojevima hrvatskog društva te se iz društva pokušava maknuti sve ono što Crkva promiče, na čemu se temelji jedno zdravo društvo. Biskup hrabri vjernike: „Nu ipak, prepoljubljeni moji! Mi ni malo duhom neklonimo, nit ikoliko srdca gubimo, nego se tvrdom vjerom hrabrimo i krijeprim, ter izpriovedamo s svetom radošću: Da je Isukerst sa svojom crkvom u sve dane do svršetka sveta; da ju Dub, sveti nikad neostavi, nego da ju sve, i sve da joj priponinje, štoje Isukerst govorio i ukazao svojim apostolom: I s toga da je crkva stup i tvrdja istine, te da je neće nadvladati nista vlast paklena.“

Uređenje crkvene

Pazinski franjevački samostan bio je 1953. u vrijeme napetosti oko Trsta pretvoren u vojarnu i nakon vježbi ostavljen veoma razoren. Inače, «drugovima» je bio poseban gušt pozvati svećenike na vojne vježbe i bez nekog povoda, da ometaju crkvene blagdane, kao npr. od travnja do rujna 1954., kad je pozvano njih jedanaest, u vrijeme kad se obavljaju prve pričesti, krizme i vjeronauk.

Piše Stanko Josip ŠKUNCA

Nakon odlaska porečko-pulskog biskupa mons. Radossija i riječkog Uga Camozza, trebalo je postaviti nove apostolske administratore za te biskupije, kao i za dijelove Tršćansko-koparske biskupije koji su pripali Jugoslaviji. Zanimljivo da su za ove službe na početku imenovana tri Slovence: za Porečko-pulska biskupiju Mihael Toroš, za Riječku Karel Jamnik, a za hrvatske i slovenske dijelove Tršćansko-koparske biskupije Franc Močnik. Premda su oni ranije imenovani, nisu smjeli preuzeti službu prije stupanja na snagu međudržavnog ugovora, 15. IX. 1947. Mons. Milanović je držao da iza ovih imenovanja stoji biskup Santini smatrajući da su Slovenci korektniji prema Talijanima od Hrvata. Već u mjesecu studenome 1947. apostolski nuncij u Beogradu imenovao je dr. Dragutina Nežića, vršiteljem dužnosti ap. administratora jugoslavenskog dijela Tršćansko-koparske biskupije. Nastanio se u pazinskom sjemeništu pa je ovaj dio biskupije nazvan Pazinskom administraturom. Nežić će u srpnju 1949. biti imenovan i apostolskim administratorom Porečke i Pulsko biskupije, koje upravu treba preuzeti do 1. prosinca. Na taj se način u osobi mons. Nežića počela crkveno objedinjavati cijela hrvatska Istra.

God. 1968. Biskupska konferencija Jugoslavije zatražila je od Svetе Stolice da se Pazinska administratura pravno pripoji Porečkoj i Pulskoj biskupiji, ali se to ipak nije tako brzo ostvarilo. Do tog ujedinjenja došlo je tek 1977. kad je u Osimu sklopljen međudržavni ugovor kojim su pravno definirane granice Italije i Jugoslavije. Tako je

Skupština Društva sv. Ćirila i Metoda za Istru, Božo Milanović i Slavko Kalac

cijela hrvatska Istra postala jedna biskupija pod imenom Porečka i Pulsko biskupija. Tada je od Trsta odvojena i osamostaljena također i Koparska biskupija kojoj je pripao slovenski dio nekadašnje Zone B.

Spor s Italijom završen je londonskim Memorandumom 5. listopada 1954. kad je teritorij Zone B do Škofija pripao Jugoslaviji. Tada je biskup Nežić dekretom rimske kongregacije preuzeo crkvenu jurisdikciju na hrvatskom dijelu ovog područja, koje je do tada pripadalo Tršćansko-koparskoj biskupiji

Novi udar na Crkvu

Odnosi Crkve i države veoma su se zaošttrili tijekom 1952. godine, čemu je doprinijelo nekoliko činjenica: stav biskupske konferencije u travnju (Non expedit – ne preporuča se) i rujnu (Non licet – ne dopušta se) iste godine

glede osnivanja svećeničkih udruženja, kao i promocija zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca krajem prosinca na čast kardinala od pape Pija XII. Imenovanje Stepinca za kardinala, zatočenog u zatvoru Stara Gradiška, prelijelo je čašu vlasti pa je to rezultiralo prekidom svih diplomatskih odnosa Jugoslavije i Vatikana. Bl. Alojzije Stepinac osuđen je na montiranom procesu 1946. na 16 godina kazne, tobože zbog suradnje s ustaškim režimom, a stvarno zato što je odbio Crkvu u Hrvatskoj odcijepiti od Rima. U tom pravcu režim je koristio sva moguća sredstva. Jedno od tih bilo je osnivanje svećeničkih staleških društava preko kojih su htjeli stvoriti platformu i formirati javno mnjenje za tzv. Narodnu Crkvu. Svećenicima se nudilo socijalno i zdravstveno osiguranje, novčana potpora, mirovina i dr. U Istri je već od ranije postojao Zbor svećenika sv. Pavla, koji je bilo ukinut nakon razbojstva

jurisdikcije

u Lanišću, ali je obnovljen 1948. pod imenom «Društvo svećenika sv. Ćirila i Metoda za Istru», i odobreno od ap. administratora Nežića. Njega se pritiskalo da djelatnost Društva proširi na cijelu Jugoslaviju, što je on energično odbijao. Hrvatski biskupi, na čelu s nadb. Stepincem, prozreli su namjere vlasti i odlučno su se usprotivili osnivanju svećeničkog društva za cijelu Hrvatsku i zato su se još više pojačali napadi na Crkvu i svećenike. Jedini vjerski list u Hrvatskoj, «Gore srca», što ga je bio pokrenuo vlč. Milanović, ove je godine potpuno ukinut. Odsad je jedini katolički list bio mjesecačnik «Blagovest» iz Beograda.

Kad su 1953. zapadni saveznici htjeli cijelu Zonu B (do Mirne) dati Italiji, na granici Italije i Jugoslavije zavladala je velika napetost, jugoslavenske su vlasti mobilizirale rezerviste te u vojsku pozvali velik broj svećenika, među kojima i dva biskupa, Dragutina Nežića iz Istre i Josipa Pavlišića iz Rijeke, koji su se morali pokoravati svojim desetarima. Pazinski franjevački samostan bio je 1953., u vrijeme napetosti oko Trsta, pretvoren u vojarnu i nakon vježbi ostavljen veoma razoren. Inače, «drugovima» je bio poseban guš pozvati svećenike na vojne vježbe i bez nekog povoda, da ometaju crkvene blagdane, kao npr. od travnja do rujna 1954., kad je pozvano njih jedanaest, u vrijeme kad se obavljaju prve pričesti, krizme i vjeronaute. Djeci se, naime, vjeronaute u selima mogao u crkvi držati nadasve u vrijeme ljetnih praznika. Vlč. Marcelu Krebelu su 1955. htjeli onemogućiti mladu misu znajući da su to slavlja gdje Crkva trijumfira. Pozvali su ga na vojnu vježbu dan uoči

Gospodine Predsjedniče!

Dovolite, da Vam dostavim ovje priloženi izvještaj o glavnoj skupštini "Društva svećenika sv. Ćirila i Metoda" u Pazinu, koja je održana dne 26. t.m. i za koju pretpostavljam, da će Vas zanimati.

Izvolite gospodine Predsjedniče primiti izraz mojeg osobitog štovanja.

U Pazinu, dne 30.XI.1953.

Predsjednik

Društva sv. Ćirila i Metoda u Pazinu

(Bože Milanović)

F.n.g.

dr. Vlastimir Bakarić,
predsjednik Izvršnog
Vijeća
Zagreb

Dopis Bože Milanovića predsjedniku Izvršnog Vijeća

mlade mise. Tada on odluči misu slaviti nedjelju prije, ali sada dobije novi poziv za dan uoči mlade mise. Na kraju je bez javnog najavljuvanja proslavio mladu misu još jednu nedjelju ranije. Inače, masovnih poziva svećenika na vojne vježbe bilo je i kasnije, čak 1972., posebno u vrijeme intenzivnijeg pastoralnog rada. Koliko su mladi kandidati za svećeništvo maltretirani u vrijeme odsluženja vojnog roka, nagovaranî da napuste svoje zvanje, nije potrebno ni spominjati. Neki su po nekoliko godina odležali u zatvoru, kao npr. bogoslovi Dragan Domšić, Ante Žufić i Atilije Krajcar (1954.), zbog «neprijateljske propagande». I nisu sjemeništarice i bogoslove čekali da završe razred ili semestar, dapače, poseban im je bio guš pozvati ih u vojsku tijekom školske godine. Sjemenište u Pazinu izdržavalо

se od milodara i donatora, i jedva, uz vrlo skromnu prehranu, vezivalo kraj s krajem. God. 1955. «druzima» je palo na pamet da bi sjemenište na svoje prihode za proteklo razdoblje trebalo platiti 4 milijuna dinara poreza. Budući da novaca nije bilo, sjemeništu je zaplijenjena imovina da bi se namirio porez: dvije krave, tri svinje, vaga, autokombi... i sve se prodavalo na dražbi ispod cijene. Neki su bogoslovi snimili ovaj neobični spektakl i zbog toga od miličije pozvani na odgovornost. Jadni sjemeništarci neće moći dobiti ni onu skromnu jutarnju bijelu kavu. Zato se uprava dogovori s kupcem krava i po istoj cijeni kupi svoje krave. Tako se eto gradio socijalizam iliti «raj na zemlji». Crkva je izdržala sve ove kušnje te se potvrdila stara istina da je ona najjača upravo kad je progonjena.

Krmača

U zaplijenjenoj imovini pazinskog sjemeništa bila je i jedna skotna krmača koja je procijenjena na određenu svotu. No, tijekom dražbe ona se oprasila. Nastalo je pitanje, pripadaju li praščići u procjenu krmače ili su oni posebna vrijednost? Poreznik je htio biti velikodusan pa je odlučio da praščići – jer nisu na popisu – ne pripadaju u ovru, dakle, da ih ekonom Božo Jelovac može uzeti. Onda će mu ekonom: „Kako možete ostaviti praščice bez majke?“ Poreznik se našao u novoj dvojbi zbog čega se morao obratiti partijskom komitetu s pitanjem što raditi. Tada su drugovi pokazali veliko razumijevanje i odredili da se praščice ne može ostaviti bez majke i zato neka se svi zajedno vrate sjemeništu.

Rak dojke

Mogućnosti liječenja danas su neusporedivo bolje nego nekada. Od operacija, kojima se nastoji što više poštijeti zdravi dio dojke, preko zračenja, kemoterapije, lijekova, a svaki novi lijek daje novu mogućnost kvalitetnijeg liječenja. Čak i za bol, simptom kojeg se svi možda najviše plašimo, postoje brojni, novi, uspješni lijekovi. Stoga, nemojmo se bojati raka, ali saznajmo što više o njemu, kako bismo svojim načinom života smanjili mogućnost od njega oboljeti, a ako se to ipak dogodi, povećali mogućnosti za izlječenje.

Piše dr. Branka MANDELOVIĆ-RAJKO, specijalist opće-obiteljske medicine

Listopad je mjesec borbe protiv raka dojke, u kojem obilježavamo i Dan ružičaste vrpce te Dan zdravih dojki. Povodom toga prisjećamo se osnovnih karakteristika bolesti, a sve u cilju naglašavanja važnosti ranog otkrivanja bolesti i značaja preventivnih pregleda. Uz to, veoma je bitna važnost podrške oboljelim ženama i poticaj na solidarnost. Iako danas znamo mnogo više o karcinomu dojke nego nekada, iako su mogućnosti liječenja svakog dana sve bolje, i danas nerado mislimo ili pričamo o toj bolesti. Radije poput noja guramo glavu u pijesak pretvarajući se da se никакav karcinom nas ne tiče. A to je pogrešno jer već sutra i mi možemo oboljeti od raka, ili član naše obitelji, naš prijatelj, dobar susjed, i odjednom ćemo se naći suočeni s bolešću koju i danas prati slika teške, neizlječive bolesti pune patnje i s neminošnjim smrtnim završetkom. A to ipak nije više tako. Činjenica je da je karcinom dojke bolest od koje svakog dana obolijeva sve veći broj žena (i poneki muškarac!).

Ali danas je to bolest koja se uspješno liječi ako se na vrijeme otkrije. Upravo zato nastoji se žene potaknuti i naučiti da u što ranijoj dobi počnu sa samopregledima dojki te da se, u slučaju da napipaju bilo što sumnjivo, odmah

jave svom liječniku radi pregleda i daljnje obrade. Isto tako organizirane su raznovrsne akcije rentgenskog snimanja dojki (mamografija), koje bi trebale što ranije otkriti moguće promjene u dojci. Jer je rano otkriveni rak dojke izlječiv! Mogućnosti liječenja također su neusporedivo bolje nego nekada: od operacija, kojima se nastoji što više poštijeti zdravi dio dojke, preko zračenja, kemoterapije, lijekova, a svaki novi lijek daje novu mogućnost kvalitetnijeg liječenja. Čak i za bol, simptom kojeg se svi možda najviše plašimo, postoje brojni, novi, uspješni lijekovi.

Stoga, nemojmo se bojati raka, ali saznajmo što više o njemu, kako bismo svojim načinom života smanjili mogućnost od njega oboljeti, a ako se to ipak dogodi, povećali mogućnosti za izlječenje. Obavlajmo samopreglede i potrebne preventivne pregledе, kako

bi svaka bolest bila što ranije otkrivena. A obolimo li, prihvatom potrebno liječenje i s pouzdanjem u našeg Nebedskog Oca nastavimo živjeti svoj život.

Ćakule pod ladonjon

Zvane: Greš na žluk malvažije, kumpare!?

Jože: Vero gren, drage voje, kumpare.

Zvane: Vino san vre pritočja i vrga mrež dva dnola, kako se uža reći.

Jože: Znaš vni proverbijo: 'Kad se vino pritače je za jučke i domaće, a kad se ga vrže mrež dva dna, piće samo vni kemu se ga da.'

Zvane: Ti moren reći da san prova jedan špečalitet – ma verova eli ne - liker ud terana.

Jože: Teran je ne samo liker i lik, nego se ga trata i kako jilo, po njigovoј šuštanci.

Zvane: Ne znan ke šuštancu nan prontivaju z elektranon Plomin.

Jože: Karbun eli plin u Plominu; nastavlja se kombasica prez kraja i finitka. Bin reka da su se zbaštardale nika beside i ubećanja...

Zvane: Po majku brkastu, zgleda da je tako. Ud velike pamet bi niki certi pulitičari stili svaken loncu vrći pokrovac.

Jože: Si čuja da je u Rovinju bija jako študijani čovik iz Merike, nobelovac ekonomišta Krugman, i je poručija da ne silimo brzo uvesti ti bejati euro, prije nego vidimo kamo će sve to pojti. Ča će reći – šegav budi! – i navar imaj ča će se zgoditi.

Zvane: U đornalu san vidija da su se niki gajardi iz pulitike kočoperili kolo te študijane glave...

Jože: Mi se pra, po rane broskve, da pamet ni zarazna bolest ki se prinaša priko arije.

Zvane: Pomori nan Divica ud krunice, ki smo je proslavili prvu nediju otobra.

Jože: Sigur san da su pomogle i krunice oko vrata naših branitelji, tr neizmirne zmoljene krunice u Domovinsken ratu, vapijuće h nebu, da Hrvacka bude svoja, slobodna i neovisna.

Zvane: I tega smo se kako Bog zapovida domisili na Dan neovisnosti, zajno drugi dan po Rožarevu.

Jože: A zakoračili smo i u Godinu vire, na kunat 50 lit ud Drugega vatikanskega koncila.

Zvane: Velika i prevažna stvar. Papa Benedikt nas je lipo uputija i utškrinuјa svojin pismom Vrata vire.

Jože: Hojmo kroz ta vrata. Najveć ud svega danas nan triba prava i živjena vira.

Zvane: Hojmo, u ime Boga!

Brak i obitelj

U Zagrebu 2012., u izdanju Udruge „Snaga za život“ izašlo je 4. izmijenjeno i dopunjeno izdanje knjige Dražena Bušića: "Kako primiti potpuni božji blagoslov za brak i obitelj".

Pazljivo sam pročitao knjigu „Kako primiti potpuni Božji blagoslov za brak i obitelj“. Snažno mi se dojmila, možda i zbog toga što godinama radim u apostolatu braka i obitelji pa mi je ta problematika bliska. Autor je ušao u srž prve Božje ustanove, a to je brak i obitelj. Bogu je božanski stalno da Njegova ustanova dobro djeluje, ne samo neko vrijeme, već cijeli život. Zato se ne moramo čuditi što je Isus svoje prvo čudo poklonio mладencima u Kani. ...Molim Gospodina da ova knjiga dode u ruke što većeg broja bračnih parova i zahvaljujem autoru za ovaj biser, koji je poklonio toljikima, a čiji sjaj neće potamniti! (mons. Josip Frkin, Iz Predgovora)

Ova nas nadahnuta knjiga poziva da preispitamo i osnažimo svoju vjeru te učvrstimo temelje bračnog i obiteljskog života. Dojmljivi primjeri iz iskustva obiteljskog života svjedoče o pouzdanju u Boga i čudesne Božje odgovore. Knjiga je dragocjeni doprinos u izgrađivanju sretne bračne i obiteljske zajednice, iz koje mogu izrasti blagoslovljeni budući naraštaji. (Goran i Zrinka Hlap, roditelji petero djece)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice: * PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

* PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Nova izdanja "Josip Turčinović" Pazin

KATOLIČKI KALENDAR 2013.

RADOST
Misli bl. Mihaela Sopoćka

KATOLIČKI KALENDAR

MIR I BLAGOSLOV

VJERA
Misli svete Faustine o vjeri

Narudžbe: „Josip Turčinović“ d.o.o.
Knjižare: Pazin, Kalčeva 2, tel./faks 052 621082
Pula, Dantev trg 1, tel./faks 052 216498
Uprava: Pazin, Dobrilina 6, tel./faks 052 624342

Dobra ruka: Sestre Radovan, 400 kn

POD POKROVITELJSTVOM HRVATSKOG SABORA
POVODOM 200. OBLJETNICE ROĐENJA BISKUPA JURJA DOBRILE I
100. OBLJETNICE SKLADANJA ISTARSKE HIMNE KRASNA ZEMLJO

ORGANIZACIJSKI ODBOR

PRIREDUJE

Z NANSTVENI SKUP

DR. JURAJ DOBRILA (1812. – 2012.)

STOLJEĆE KRASNE ZEMLJE (1912. – 2012.)

PULA, Sveučilište Jurja Dobrile, četvrtak, 25. listopada 2012.
PAZIN, Spomen dom Pazin, petak, 26. listopada 2012.

SVEČANU SVETU MISU

koju će u porečkoj bazilici,
u subotu, 27. listopada 2012., u 11 sati,
u zajedništvu s biskupima i svećenicima
predvoditi porečko-pulski biskup
mons. Dražen Kutleša

Sljedeći broj Ladonje izlazi 18. studenog